

Aan de lezer,

Voor u ligt het "evaluatie-onderzoek beeldende kunst in 10 Zuidhollandse gemeenten" uitgevoerd door de Culturele Raad Zuid-Holland.

Nog niet eerder werd het beeldende kunstbeleid van gemeenten over een periode van verscheidene jaren op deze wijze vastgelegd. De conclusies en aanbevelingen zijn zo geformuleerd dat ze ook voor andere gemeenten en belangstellenden zoveel mogelijk betekenis hebben.

De achterkant van deze brief bevat een korte versie van de vragenlijst die bij het onderzoek gehanteerd is. Deze vormt daarmee een informatieve boekenlegger voor het tweede deel van het rapport.

Abe van der Werff,
directeur Culturele Raad Zuid-Holland

telefoon: 070 - 362 49 61
fax: 070 - 361 79 10
Louis Couperushuis
Mauritskade 43
2514 HG Den Haag

CRZHZH

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
Tel. 243739

Tien gemeenten

Alphen aan de Rijn
Capelle aan de IJssel
Delft
Dordrecht
Gouda
Leiden
Schiedam
Spijkenisse
Vlaardingen
Zoetermeer

Samenvatting vragenlijst

1. Waar is het kunstbeleid op gebaseerd (nota, regeling, jaartal)
2. Wie is belast met het gemeentelijk beeldende kunstbeleid; voorbereiding, uitvoering instituten, adviescommissie
3. Welke adviesorganen zijn er, wat is hun status
4. Beroepskostenvergoedingen
5. Bijdrage Voorzieningsfonds voor Kunstenaars
6. Kunstenaars: aantal, toetsingscriteria, regelingen
7. Zijn regelingen voor
 - a. tentoonstellingskosten
 - b. documentatie
 - c. beroepskosten
 - d. galerieën
 - e. kunstenaarsinitiatieven
 - f. werkplaatsen
 - g. stipendia
 - h. aankoopregeling
 - i. overig
8. Richtlijnen bij uitkeringen aan kunstenaars
9. Atelierbeleid
10. Worden er opdrachten verstrekt (monumentaal)
11. Is er een %-regeling
12. Kleinschalige projecten en opdrachten
13. Aankopen van
 - a. gemeente
 - b. regio
 - c. landelijk
14. Evenementen en manifestaties
15. Exploitatie van de artoteek
16. Museale beeldende kunstactiviteiten

352 (492.61) 73/76 : 353.001.42

91-703^a

beeldende kunst in **10** zuid-hollandse gemeenten
een evaluatieonderzoek

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
Tel. 243739

Inhoud

Voorwoord 4

Samenvatting 5

Deel 1 8

§ 1 Provinciaal beleid beeldende kunst 9

decentralisatie rijks gelden voor de beeldende kunst
provinciale gelden voor de beeldende kunst
zes middelgrote gemeenten centraal

§ 2 Evaluatie-onderzoek 10

inleiding
evaluatievragen
opzet evaluatie
beleidsbrief ministerie van wvc
zin van het evaluatieonderzoek

§ 3 Onderzoeksresultaten 11

aan voorwaarden voldaan
rijke schakering aan beleidsonderdelen gerealiseerd
de zes gemeenten
de overige vier gemeenten
spreiding

3

§ 4 Conclusies en aanbevelingen 12

1: kartrekkers onontbeerlijk
2: samenstelling adviescommissie
3: lange aanlooptijd nodig
4: kunstenaarsbeleid versus kunstbeleid
5: protectionisme van de 'eigen' kunstenaar
6: professionaliteit van de kunstenaars onvoldoende getoetst
7: naar een centrum voor beeldende kunst
8: grootschalige projecten en evenementen
9: afstemming subsidieregelingen
10: regiofunctie moeilijk te realiseren

§ 5 Aspecten van het provinciale beleid beeldende kunst 15

inleiding
monumentale opdrachten
kunstuitleen
direkt inkomensvormende activiteiten
spreiding
eigen beeldende kunst-bijdrage
eigen inkomstenvererving

§ 6 Voorstellen voor nieuw beleid beeldende kunst de provincie zuidholland 17

1: decentralisatie/beeldende kunst-fonds middelgrote gemeenten
2: decentralisatie kleinschalige subsidies
3: grootschalige projecten, manifestaties en opdrachten
4: kunstuitlenen
5: voorstel documentatie samenwerking middelgrote gemeenten en de culturele raad zuid-holland

§ 7 Checklist voor de ontwikkeling van een gemeentelijk beleid voor beeldende kunst 19

1: een nota beeldende kunst
2: adviesstructuur beeldende kunst
3: het ontwikkelen van gemeentelijke beleidsonderdelen/instrumenten

Deel 2 21

de 10 gemeenten
bijlagen

Voorwoord

Meer dan ooit staat het subsidiestelsel in ons land in het brandpunt van de belangstelling. In de brede discussie weerklinkt dat het nooit meer zal zijn wat het vroeger was. Ook de strijd om het zuivere voortbestaan van de kunstsubsidies is begonnen. In deze turbulentie is er tenminste één vast baken om op te koersen: de kunst-subsidiëring is onderhevig aan een maximaal zorgvuldige toetsing vooraf en evaluatie achteraf. Op landelijk niveau speelt hierin de Raad voor de Kunst een centrale rol zoals op provinciaal niveau de culturele raden dat doen.

Najaar 1990 verzocht de Provincie Zuid-Holland aan de Culturele Raad, om het beeldende kunstbeleid van zes gemeenten te evalueren over de jaren 1988, 1989 en 1990. Deze gemeenten zijn Delft, Dordrecht, Gouda, Leiden, Schiedam en Vlaardingen. Doel van de evaluatie was om het beleid te toetsen aan de criteria en voorwaarden die aan de provinciale subsidiëring in die periode verbonden waren. Tevens werd gevraagd nog vier gemeenten in dit onderzoek te betrekken, te weten Alphen aan de Rijn, Capelle aan de IJssel, Spijkenisse en Zoetermeer.

4 Medio 1990 had de Culturele Raad Zuid-Holland samen met de ambtenaren van het beeldende kunst-overleg van de genoemde zes gemeenten al besloten tot een inventarisatie van de beeldende kunst activiteiten in de jaren '88-'90. Enerzijds als vervolg op de enquête die de Raad in 1987 had gehouden, anderzijds om gegevens aan te dragen voor de toen nog actuele discussie over al of niet doordecentraliseren van het zogenaamde "Zuid-Hollandse model". Door een uitbreiding van de inmiddels opgestelde vragenlijst kon het verzoek tot evaluatie worden meegenomen. Naast de vragenlijst werden gesprekken gevoerd met de betrokkenen en opinies uit het veld verzameld. Alle gegevens werden door de respondenten gecontroleerd.

De vier aan het onderzoek toegevoegde gemeenten (Alphen aan de Rijn, Capelle aan de IJssel, Spijkenisse en Zoetermeer) hebben geen structurele subsidie ontvangen. Hun omstandigheden en achtergronden lopen met de andere zes gemeenten dus duidelijk uiteen. Daarom mogen de gegevens over deze vier gemeenten niet als vergelijking met de overige worden gelezen.

Door het convenant tussen het Inter Provinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) in december 1990 werden doel en vraagstelling anders. De evaluatievraag was door dit convenant een meer formele vraag geworden, omdat de wijze van doordecentraliseren al in het convenant was vastgelegd. Het onderzoek nam echter in betekenis toe, omdat in de komende jaren alle provincies en 43 gemeenten met het doordecentraliseren te maken krijgen. Zo doorliep de beleidsevaluatie verschillende fasen: van balansopmakend tot beleidsvormend.

Nog niet eerder werd het beeldende kunstbeleid van gemeenten over een periode van verscheidene jaren op deze wijze vastgelegd. De conclusies en aanbevelingen zijn zo geformuleerd dat ze ook voor andere gemeenten en belangstellenden zoveel mogelijk betekenis hebben.

Graag spreek ik mijn grote erkentelijkheid uit aan Gerard Schoofs en Jan Wijle van de Culturele Raad. Door hun deskundigheid en onverdroten doorzettingsvermogen kon dit rapport tot stand komen. Frans van Moll wist met zijn computer heldere grafieken te scheppen in wat eerst een ondoorzichtig woud aan gegevens was.

Met het aanbieden van dit rapport aan de gedeputeerde van cultuur provincie Zuid-Holland, de heer George Brouwer, is de weg vrijgemaakt voor verdere openbaarmaking. Dankzij een bijdrage van het Cultuurfonds van de Bank voor Nederlandsche Gemeenten zijn de onderzoeksresultaten nu in een handzaam rapport ondergebracht. Vanwege de landelijke betekenis, kunnen gemeenten, instellingen, maar ook individuele kunstenaars er hun voordeel mee doen.

Abe van der Werff
directeur Culturele Raad Zuid-Holland

september 1991

Samenvatting

Tien middelgrote gemeenten in Zuid-Holland zijn onderzocht op hun beeldende kunst-beleid in de jaren '88-'90. Zes van deze gemeenten kregen bij wijze van experiment een structurele subsidie van de provincie ter versterking van het beeldende kunst-beleid. De overige vier gemeenten zijn incidenteel door de Provincie gesubsidieerd.

In het evaluatie-onderzoek, uitgevoerd door de Culturele Raad Zuid-Holland, ging het om de volgende vier vragen:

- a. Waaraan hebben de zes gemeenten hun beeldende kunst-budget besteed?
- b. Is de provinciale subsidie volgens de voorwaarden besteed?
- c. Wat zijn de knelpunten bij het opzetten en het uitvoeren van een beeldende kunst-beleid in een middelgrote gemeente?
- d. Verdient het provinciale beeldende kunst-beleid bijstelling?

De onderzoeksgegevens zijn verzameld met behulp van bronnenonderzoek, schriftelijke vragenlijsten en interviews.

Twee à drie van de zes structureel gesubsidieerde gemeenten zijn er in geslaagd een kwalitatief goede en levendige beeldende kunst-infrastructuur te ontwikkelen dan wel te onderhouden. Van de vier gemeenten die incidenteel subsidie hebben ontvangen, zijn er twee gedeeltelijk geslaagd in de opzet van een infrastructuur.

De voornaamste conclusies zijn:

1. een 'kartrekker' en een visie op beeldende kunstbeleid zijn beide onontbeerlijk voor een goed beleid.
2. Het is moeilijk om een deskundige adviescommissie samen te stellen waarmee alle partijen kunnen instemmen.
3. Het blijkt 1 tot 3 jaar te duren voordat er sprake is van een functionerende infrastructuur en de daarbij behorende adviescommissie(s).
4. Ondanks de verschuiving van een kunstenaarsgericht beleid naar een kunstbeleid, blijft het in de gemeenten een moeizaam proces het 'kunstproduct' een meer centrale plaats te geven in het beeldende kunst-beleid.

5. Het blijkt moeilijk om tot een afstemming te komen tussen het belang van de 'eigen' kunstenaars, en het belang van de kunst waarbij de woonplaats van de kunstenaar geen rol speelt.
6. De professionaliteit van de kunstenaars wordt onvoldoende getoetst. Voorts is er nauwelijks gekeken naar de kwaliteit van het werk.
7. Een Centrum Beeldende Kunst (CBK) past in theorie ideaal binnen het beeldend kunstbeleid van een centrumgemeente die een regio bedient. Immers, in een centrumgemeente kan een maximale afstemming plaatsvinden tussen de beleidstaken en instrumenten. In de praktijk blijkt de totstandkoming van een CBK een moeizaam proces te zijn.
8. Zowel de Provincie als de Culturele Raad hechten aan een aanbod van projecten en manifestaties met een landelijk karakter. Deze activiteiten komen nauwelijks van de grond.
9. Het is voor de aanvragers van een subsidie (instellingen, bedrijven, kunstenaars) onduidelijk waar ze een aanvraag kunnen indienen.
10. De vorming van een regio rondom een centrumgemeente die alle subsidieregelingen beheert, blijkt in de praktijk meer ideaalbeeld dan werkelijkheid te zijn.

Aanbevelingen voor provinciaal beleid:

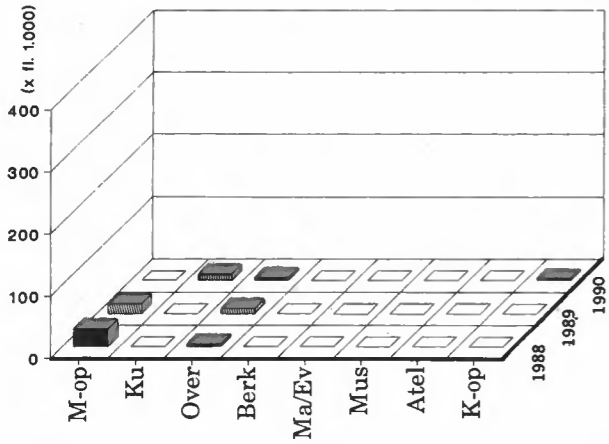
1. De Culturele Raad Zuid-Holland stelt voor om de provincie op te delen in zeven regio's met een centrumgemeente. De centrumgemeenten zijn verantwoordelijk voor het eigen beeldende kunst-beleid en voor de uitvoering van een "kleine subsidieregeling" voor de hele regio. Dit betreft aankopen, kleine opdrachten, projecten, documentatie- en tentoonstellingssubsidies voor kunstenaars. De Culturele Raad Zuid-Holland coördineert en adviseert op afstand.
2. De Provincie voert een subsidieregeling uit voor groot-schalige opdrachten, manifestaties en evenementen met een bovengemeentelijke uitstraling en van een hoogartistiek gehalte. De Culturele Raad Zuid-Holland adviseert over de inhoudelijke en organisatorische aspecten van deze "grote subsidie-aanvragen".
3. De kunstuitlenen behouden de subsidies voor het aankopen c.q. inhuren van hun collecties.

**Overzicht beeldende kunst uitgaven 1988 - 1990
van 10 gemeenten in Zuid-Holland**

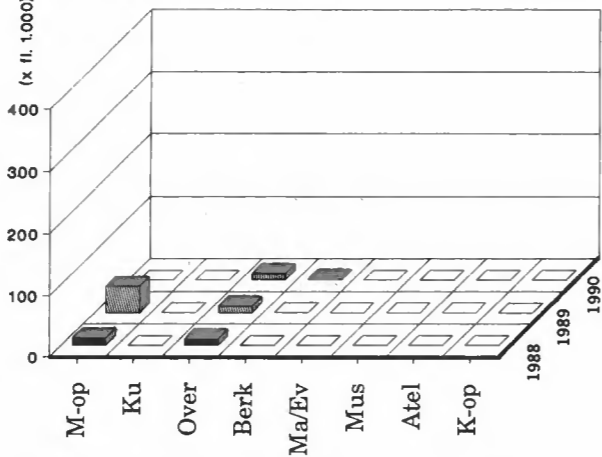
10 gemeenten

- M-op Monumentale BK-opdrachten
- Ku Kunstuitleen
- Over Overige BK-kosten
- Berk Beroepskostenvergoedingen
- Ma/Ev Manifestaties/Evenementen
- Mus Museale BK-activiteiten
- Atel Atelier Investerings
- K-op Kleinschalige BK-opdrachten

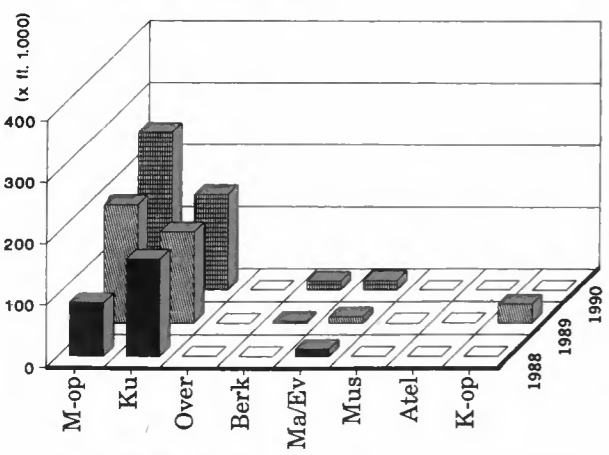
BK-uitgaven 1988 - 1990 Capelle a/d IJssel

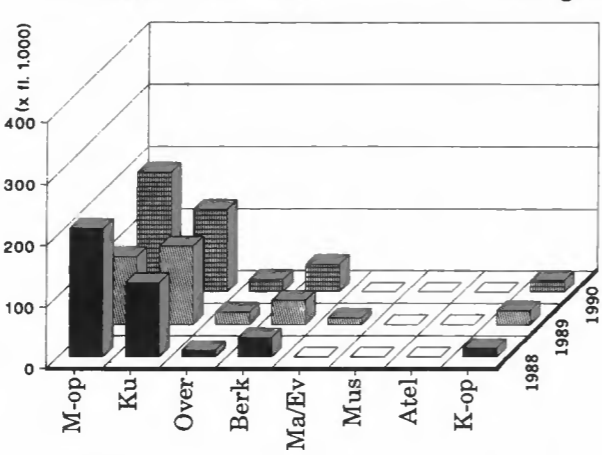
BK-uitgaven 1988 - 1990 Spijkenisse

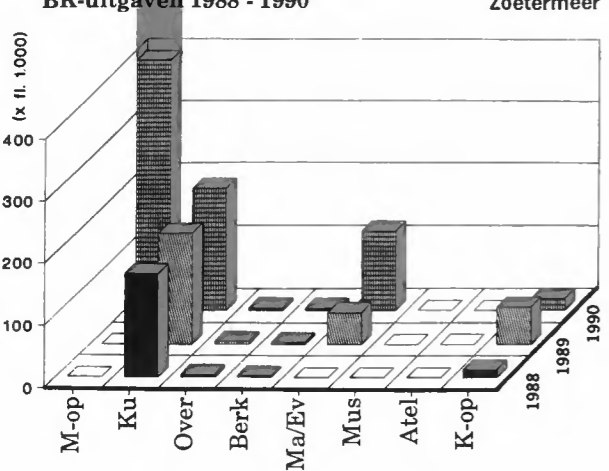
BK-uitgaven 1988 - 1990 Alphen a/d Rijn

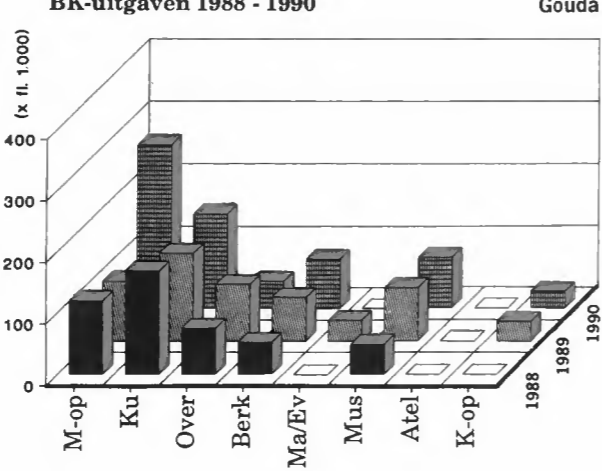
BK-uitgaven 1988 - 1990 Vlaardingen

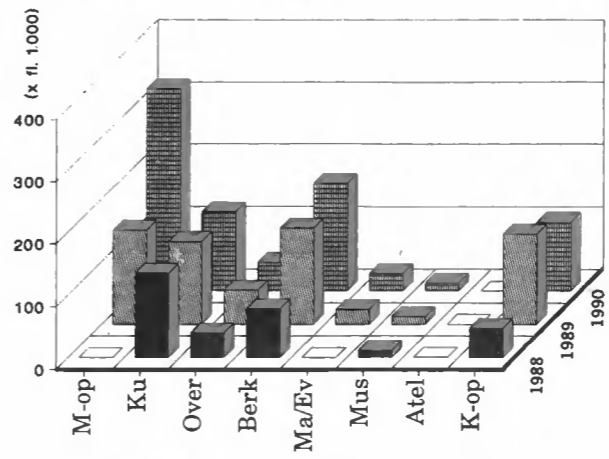
BK-uitgaven 1988 - 1990 Zoetermeer

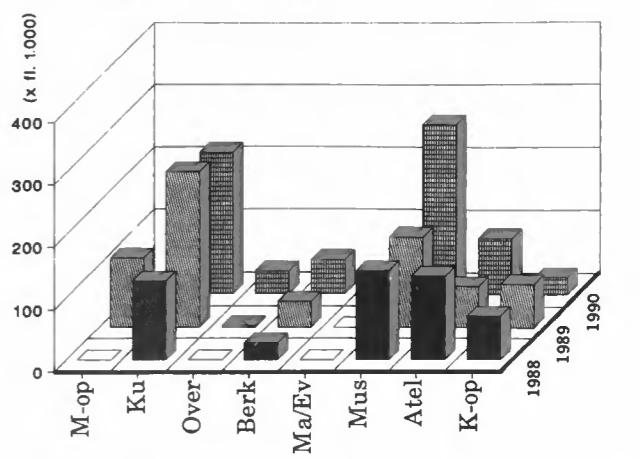
BK-uitgaven 1988 - 1990 Gouda

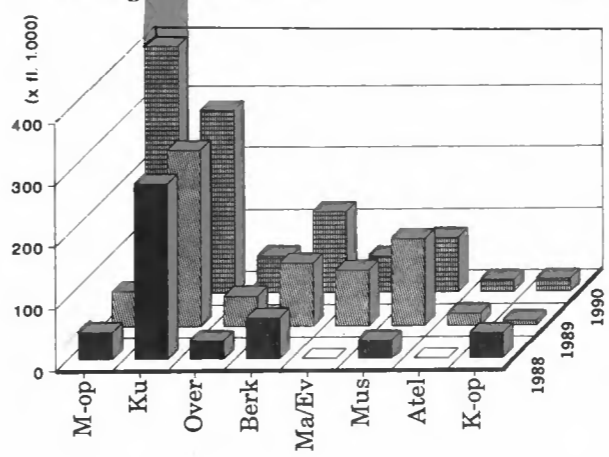
BK-uitgaven 1988 - 1990 Leiden

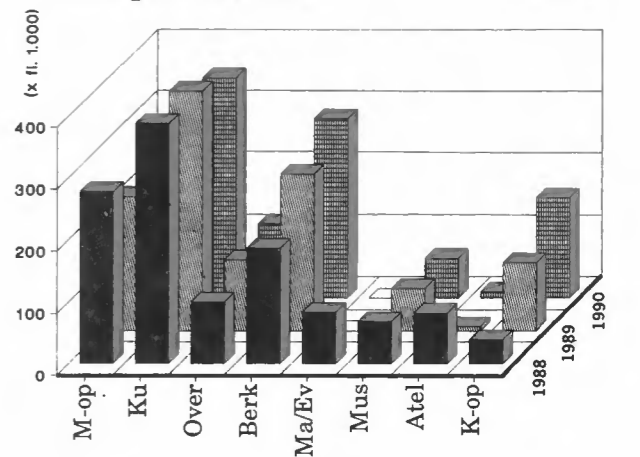
BK-uitgaven 1988 - 1990 Schiedam

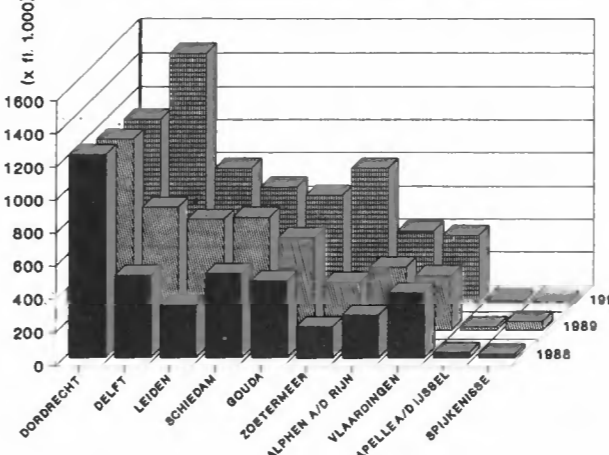
BK-uitgaven 1988 - 1990 Delft

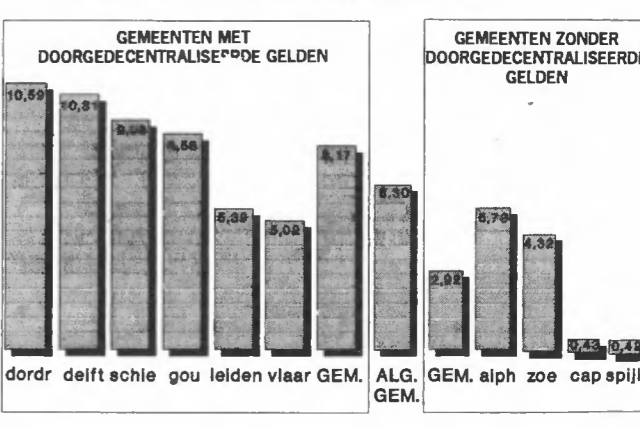
BK-uitgaven 1988 - 1990 Dordrecht

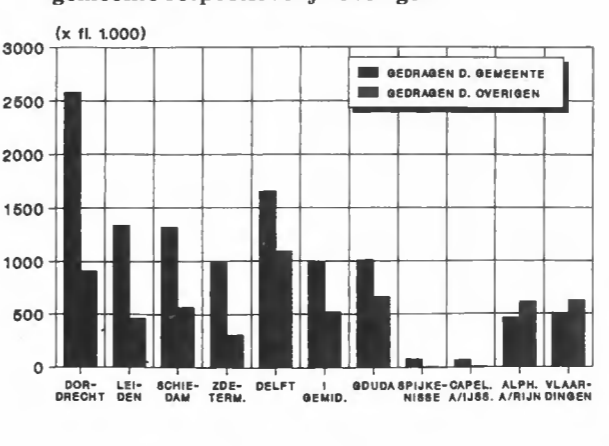
BK-uitgaven 1988 - 1990 per jaar per gemeente

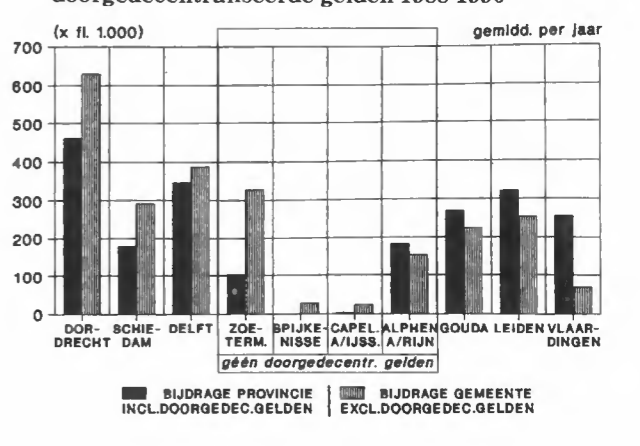
BK-uitgaven gemiddeld per jaar per hoofd van de bevolking in gulden

BK-uitgaven 1988 t/m 1990 gedragen door gemeente respectievelijk overigen

Multiplier-effect doorgedecentraliseerde gelden 1988-1990

Deel 1

1 Provinciaal beleid beeldende kunst

Decentralisatie rijks gelden voor de beeldende kunst

Sinds 1984 ontvangen alle provincies én de vier grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht, van het ministerie van WVC een bedrag om een beleid voor beeldende kunst te kunnen voeren. Deze geldstroom is een direct gevolg van de opheffing van de BKR.

Het Ministerie stelt aan de besteding van deze gelden twee voorwaarden:

- het geld moet direct inkomensvormend zijn voor professioneel werkzame beeldende kunstenaars;
- een onafhankelijke commissie moet de bestemmingen toetsen op artistieke kwaliteit.

Provinciale gelden voor de beeldende kunst

De Provincie Zuid-Holland ontvangt sinds 1987 een budget van circa drie miljoen gulden van het ministerie van WVC. Dit bedrag is het totale beeldende kunst-budget waarover de Provincie beschikt. Den Haag en Rotterdam kunnen geen beroep doen op het provinciale budget. Deze steden ontvangen zelf een budget van het ministerie van WVC.

Vanaf 1988 is het provinciale budget als volgt besteed:

- Zes middelgrote gemeenten ontvangen een bedrag op jaarbasis voor aanvullend beeldende kunstbeleid. Het totale jaarbudget bedraagt circa f 1.000.000,-
- Gemeenten, bedrijven en instellingen in Zuid-Holland, uitzonderd Den Haag, Rotterdam en de genoemde zes gemeenten, kunnen voor een opdracht aan, een aankoop of een project van een kunstenaar maximaal f 30.000,- subsidie aanvragen voor honorariumkosten. Het totale jaarbudget hiervoor bedraagt circa f 700.000,-.
- De vijftien kunstuitlenen in Zuid-Holland ontvangen een bedrag voor de uitleencollectie. Het totale jaarbudget bedraagt circa f 1.000.000,-
- Er is een tentoonstellingskosten- en beroepskostenregeling voor individuele kunstenaars. Het totale jaarbudget bedraagt circa f 400.000,-.

Zes middelgrote gemeenten centraal

Het overleg van wethouders van de middelgrote gemeenten in Zuid-Holland verzocht in 1987 de Provincie om op jaarbasis een vast bedrag voor beeldende kunst, losgekoppeld van concrete voorstellen, te bestemmen voor een aantal van deze gemeenten. Als reden werd aangevoerd dat de jarenlange ervaring met het voeren van een regionaal beeldende kunstbeleid niet verloren mocht gaan. Deze ervaring hebben de gemeenten opgedaan in de periode dat de Beeldende Kunstenaars Regeling werd toegepast.

Ook de Culturele Raad Zuid-Holland stelde in een nota beeldende kunst (1987) voor om aan enkele middelgrote gemeenten (drie tot zes) die zich onderscheiden door een actief beeldende kunstbeleid en een goede infrastructuur, een vast bedrag beschikbaar te stellen.

De provincie onderkende het belang van de argumenten en besloot uiteindelijk om aan zes gemeenten, voor een periode van drie jaar, geld beschikbaar te stellen onder de volgende voorwaarden:

- de besteding dient direct inkomensvormend voor professionele beeldende kunstenaars te zijn;
- de bestemmingen worden getoetst door een onafhankelijke, deskundige adviescommissie;
- het is voor de geselecteerde gemeenten, inclusief de instellingen en de bedrijven in die gemeenten, niet mogelijk om ook nog een beroep te doen op provinciaal geld, tenzij het een bovenregionale activiteit betreft;
- het nieuwe geld mag niet ten koste gaan van bestaande budgetten;
- de zes gemeenten zijn verplicht tot deelname aan een evaluatie na drie jaar.

criteria voor subsidie

De Provincie selecteerde op basis van een aantal criteria (o.a. inwonersaantal, geografische spreiding, reeds aanwezig beeldende kunst-beleid) de volgende zes gemeenten:

criteria voor keuzen

Delft	f 163.110,-
Dordrecht	f 231.000,-
Gouda	f 113.063,-
Leiden	f 191.561,-
Schiedam	f 149.237,-
Vlaardingen	f 100.000,-

De budgetten zijn gebaseerd op aantallen inwoners en aantallen beeldende kunstenaars. Er is een ondergrens van f 100.000,-. De budgetten worden jaarlijks toegekend.

nieuw vanaf '83 : kunstbeleid reg

→ aanvulling

Evaluatie-onderzoek

Inleiding

In 1988 is afgesproken dat na drie jaar het beeldende kunst-beleid van de zes middelgrote gemeenten geëvalueerd zou worden.

De CRZH kreeg hiertoe opdracht van de Provincie.

De Provincie verzocht met het oog op haar toekomstig beleid, om ook de gemeenten Alphen aan de Rijn, Capelle aan de IJssel, Spijkenisse en Zoetermeer bij deze evaluatie te betrekken.

Evaluatievragen

In het evaluatieonderzoek staan de volgende vragen centraal:

- Waaraan hebben de zes gemeenten het beeldende kunst-geld besteed?
- Is het geld volgens de provinciale voorwaarden besteed?
- Wat zijn de knelpunten bij het opzetten en het realiseren van een beeldende kunst-beleid in een middelgrote gemeente?
- Verdient het provinciale beeldende kunst-beleid bijstelling?

Het onderzoek naar het beeldende kunst-beleid van de vier toegevoegde gemeenten heeft alleen betrekking gehad op de vragen c en d.

Opzet evaluatie

De evaluatie is voor een belangrijk deel gebaseerd op gegevens die zijn verzameld met behulp van een vragenlijst, en door bestudering van relevante rapporten en nota's van de betreffende gemeenten. Daarnaast zijn interviews afgenomen met de betrokken beleidsambtenaren, kunstenaars en galeriehouders in de desbetreffende gemeenten. Aldus konden de 'papier' gegevens uit nota's en vragenlijst worden getoetst aan de feitelijke beeldende kunstactiviteiten. Tevens konden de opmerkingen van de uitvoerders van het beeldende kunst-beleid in het onderzoek worden verwerkt.

In de loop van het onderzoek lokte het verzamelde materiaal nieuwe vragen uit, die weer zijn voorgelegd aan de gemeenten. Alle betrokken gemeenten en geïnterviewden hebben zeer gemotiveerd meegewerkt aan het verzamelen van de gegevens.

Beleidsbrief ministerie van WVC

In de periode dat de CRZH het evaluatieonderzoek uitvoerde, kwam het ministerie van WVC met een beleidsvoorstel voor de besteding van de gedecentraliseerde Rijksbudgetten voor Beeldende Kunst. Dat heeft inmiddels geleid tot bindende afspraken tussen het IPO en de VNG:

Het convenant IPO/VNG verplicht de provincie om aan minstens acht gemeenten één gulden per inwoner voor beeldende kunstbeleid te betalen. Daarnaast kan de provincie dit bedrag verhogen met 57 cent per inwoner als beloning voor goed beleid'.

De keuze van de acht gemeenten is inmiddels bepaald. Het gaat om Delft, Dordrecht, Gouda, Leiden, Schiedam, Spijkenisse, Vlaardingen en Zoetermeer.

De aanbevelingen van de CRZH kunnen daarom niet meer uitsluitend gebaseerd zijn op de resultaten van het evaluatie-onderzoek, aangezien de randvoorwaarden door WVC inmiddels zijn veranderd.

De vraag of het zinvol is om geld naar gemeenten door te sluisen, hoeft niet meer gesteld te worden. De verplichting om minstens acht gemeenten direkt van subsidie te voorzien ligt immers al op tafel.

Zin van het evaluatieonderzoek

Men kan zich afvragen wat voor zin het nog heeft om het beeldende kunst-beleid van de zes middelgrote gemeenten onder de loep te nemen, als WVC het beleid voor de komende jaren al heeft vastgelegd. De CRZH heeft ook stilgestaan bij deze vraag, maar kwam al snel tot de conclusie dat het desondanks zinvol was om het onderzoek voort te zetten. Het onderzoek was inmiddels in een fase gekomen waarin het duidelijk werd, dat het voor veel partijen zinvolle informatie zou opleveren:

- in de eerste plaats voor de tien gemeenten die aan het onderzoek meededen. In alle gemeenten werd naar aanleiding van het onderzoek voor het eerst reflectie gepleegd op de eigen aanpak van het beeldende kunst.
- het provinciaal beleid beeldende kunst bestaat niet alleen uit het doorsluizen van gelden naar acht middelgrote gemeenten. De onderzoeksgegevens leveren voldoende aanvullende informatie op voor een advies aan de Provincie over het te voeren beleid voor de periode 1992-1996.
- andere gemeenten, klein en groot, binnen en buiten Zuid-Holland, die van het onderzoek afwisten, waren benieuwd naar de gegevens die het onderzoek zou kunnen opleveren.

Kortom, voor de Culturele Raad was dit voldoende reden om door te gaan met het onderzoek.

Gerard Schoofs
Jan Wijle

opdr. f.
+
actor.

10

info:
doelstelling

ZH!

basis (waut.)
+ extra (waut.)

10

§ Onderzoeksresultaten

In deel II zijn de resultaten per onderzochte gemeente beschreven. Hier wordt volstaan met een samenvatting van de belangrijkste resultaten.

Aan voorwaarden voldaan

Alle zes gemeenten hebben aan de door de Provincie gestelde voorwaarden voldaan:

- de besteding dient direkt inkomensvormend voor professionele beeldende kunstenaars te zijn
- de bestemmingen worden getoetst door een onafhankelijke, deskundige adviescommissie
- het is voor de geselecteerde gemeenten, inclusief de instellingen en de bedrijven in die gemeenten, niet mogelijk om ook nog een beroep te doen op provinciaal geld, tenzij het een bovenregionale activiteit betreft
- het nieuwe geld mag niet ten koste gaan van bestaande budgetten
- de zes gemeenten zijn verplicht tot deelname aan een evaluatie na drie jaar.

Rijke schakering aan beleidsonderdelen gerealiseerd

De provinciale subsidie heeft in alle zes gemeenten (mede) geleid tot

- een nota of notitie waarin het beleid is vastgelegd
- een beleid voor monumentale opdrachten
- een beroepskostenregeling analoog aan die van de provincie, uitgevoerd door het Voorzieningsfonds Voor Kunstenaars (V.V.K.)
- een tentoonstellingskostenregeling analoog aan de provinciale regeling
- een kunstuitleen.

Beleid dat door enkele van de zes gemeenten is gerealiseerd, betreft:

- een beleid voor kleinschalige opdrachten en projecten
- een beleid voor aankopen (buiten de kunstuitleen)
- een galeriebeleid
- een documentatiebeleid
- een atelierbeleid
- een manifestatie/evenementenbeleid
- een tentoonstellingsbeleid.

De zes gemeenten

Afgezet tegen een doorsnee Nederlandse gemeente geeft het beeldende kunst-beleid van elk van de zes gemeenten een gunstig beeld; er vinden bijna overal inspanningen plaats om een beeldend kunstklimaat in stand te houden of van de grond te tillen.

Met name de inspanningen die Dordrecht en Delft zich getroosten, springen in het oog. Gouda en, in iets mindere mate, Leiden volgen op de voet. Deze vier gemeenten voeren een beeldende kunst-beleid dat zich kenmerkt door veelzijdig-

digheid. In deze gemeenten wonen relatief veel beeldende kunstenaars. De gemeenten hebben voorts duidelijk een regionale functie.

Schiedam en Vlaardingen zijn erg gericht op Rotterdam/Rijnmond. Deze twee gemeenten voeren vooral een beleid ten behoeve van de eigen kunstenaars.

De zes gemeenten hebben allemaal een eigen invulling aan hun beleid gegeven. Een algemeen gehoord geluid van de betrokken ambtenaren is dat de door de provincie gestelde voorwaarden onduidelijk zijn. In die voorwaarden zouden de ambtenaren graag meer artistiek-inhoudelijke richtlijnen vinden, ten einde een duidelijke houding naar het veld in te nemen.

Tenslotte is er n.a.v. de provinciale subsidies een opmerkelijke vorm van samenwerking tot stand gekomen. In een overleg tussen de provincie, gemeenten, Culturele Raad en Voorzieningsfonds voor Kunstenaars (VVK) maakten de zes gemeenten uniforme afspraken over enkele regelingen:

- tentoonstellingssubsidie
- documentatiesubsidie
- produktiekostentoeelage (uit te voeren door het VVK).

Hierdoor maakt het voor een kunstenaar in Zuid-Holland wat betreft de beroepskosten niet uit in welke gemeente hij of zij woont.

De overige vier gemeenten

Bij de vier gemeenten die in het onderzoek zijn betrokken, en die geen vast subsidiebedrag van de provincie ontvingen, is het beeld wat gematigder.

In Capelle en Spijkenisse is (nog) nauwelijks sprake van een beleid voor beeldende kunst.

Nadat er jarenlang sprake is geweest van een eenzijdig ontwikkeld beleid, is Zoetermeer zich nu aan het profileren met een evenwichtig gemeentelijk beleid voor beeldende kunst.

De aanzetten en intenties zijn er, nu nog de realisatie.

Alphen aan de Rijn tenslotte laat veel aan het particulier initiatief over; na jaren van aandringen door de kunstenaarsgemeenschap gaat de gemeente regelingen voor de kunstenaars invoeren.

Spreiding

De voorzieningen en activiteiten op het terrein van de beeldende kunst zijn vrij gelijkmatig verspreid over de provincie. Vanwege het provinciale beleid is ook een aantal gemeenten in de Alblasserwaard, de Bollenstreek en op de Zuid-Hollandse eilanden (voorheen zogenaamde witte plekken) in toenemende mate bij de beeldende kunst betrokken.

Mede door het provinciale beleid neemt beeldende kunst in betekenis toe binnen het door gemeenten gevoerde kunst- en cultuurbeleid.

4 Conclusies en aanbevelingen

Het onderzoek heeft veel informatie opgeleverd. In dit hoofdstuk worden de voornaamste conclusies opgesomd en, voor zover mogelijk, van een aanbeveling voorzien.

conclusie ①

Kartrekkers onontbeerlijk

Het succes van een beleid hangt lang niet alleen af van de beschikbaarheid van middelen. Minstens even belangrijk en misschien wel doorslaggevend is een samenhangende visie op beeldende kunst in combinatie met een 'kartrekker': een gedreven wethouder en/of ambtenaar met bewezen daadkracht.

conclusie ②

Samenstelling adviescommissie

Het is moeilijk om een deskundige adviescommissie samen te stellen, waarmee alle partijen zich kunnen verenigen.

Toelichting:

De ingestelde adviescommissies bestaan weliswaar grotendeels uit deskundigen/kunstenaars. Echter, de status en samenstelling is per commissie wisselend. Dat kan leiden tot problemen, bijvoorbeeld:

- . *Ambtelijke aanwezigheid, soms met stemrecht, kan de onafhankelijkheid in gevaar brengen;*
- . *Adviescommissies worden door het plaatselijke veld vaak te elitair geacht;*
- . *Er kan een spanningsveld optreden tussen enerzijds de plaatselijke behoeften en belangen, en anderzijds kritische deskundigen die op landelijk niveau de artistieke kwaliteit beoordelen.*

aanbeveling ♦

De Raad bepleit om een adviescommissie te laten bestaan uit tenminste vijf deskundigen/kunstkenner, aangevuld met een ambtelijk secretaris (zonder stemrecht). De commissie dient een goed contact te onderhouden met de politiek en het veld. Dit vereist naast de artistiek inhoudelijke deskundigheid een flexibele en open instelling. Het verdient aanbeveling dat een aantal te benoemen leden geen directe bindingen met de gemeente heeft.

Een projectgebonden selectiecommissie kan ook uit minder leden bestaan.

conclusie ③

Lange aanlooptijd nodig

In het eerste jaar zijn de provinciale gelden in nagenoeg geen enkele gemeente volledig benut. Een belangrijke oorzaak hiervan was het ontbreken van een goede infrastructuur. Het blijkt bijna zonder uitzondering 1 tot 3 jaar te duren vooraleer er sprake is van een beeldende kunst-infrastructuur en adviescommissies die adequaat functioneren.

Toelichting:

In 1988 was in de zes geselecteerde gemeenten al een beeldende kunst-infrastructuur aanwezig. Deze infrastructuur is ontstaan in de BKR-periode. Geconstateerd is dat het nieuwe beeldende kunst-beleid in periode 1988-1990, ondanks de aanwezigheid van een bestaande infrastructuur, in onvoldoende mate gestalte kreeg.

Ook bij het realiseren van nieuw beeldende kunst-beleid kost het tijd om:

- . *de juiste mensen te vinden*
- . *procedures te bedenken*
- . *concrete plannen uit te werken*
- . *besluiten te nemen*
- . *enz.*

aanbeveling ♦

Er moet een mogelijkheid tot fondsvorming worden gecreëerd, zodat wordt voorkomen dat niet gebruikte beeldende kunstsubsidiegelden aan het eind van het jaar terugvloeien naar de algemene middelen.

conclusie ④

Kunstenaarsbeleid versus kunstbeleid

Bijna overal spelen accentverschuivingen van een kunstenaarsgericht beleid (met de nadruk op voorzieningen en beroepskosten van kunstenaars) naar een kunstbeleid (met nadruk op het produkt) een belangrijke rol.

Kunstenaarsgericht beleid legt de nadruk op voorzieningen en beroepskosten van kunstenaars; kunstbeleid legt de nadruk op het produkt.

Toelichting:

Veel gemeenten hebben hun beeldende kunst-beleid tot dusverre voornamelijk ingevuld met kunstenaarsvoorzieningen: ateliers, beroepskostenvergoedingen, etcetera. Er is in toenemende mate een tendens waarneembaar waarin het kunstprodukt zelf centraal wordt gesteld. Dat heeft allerlei consequenties. Er moeten bijvoorbeeld deskundige commissies worden benoemd, die de kwaliteit van de kunstprodukten kunnen beoordelen.

aanbeveling ♦

Zonder het belang van kunstenaarsbeleid uit het oog te verliezen, is het voor alle betrokkenen belangrijk dat beeldende kunst centraal staat, en dat het kunstprodukt op artistieke kwaliteit gekozen en getoetst wordt.

conclusie ⑤

Protectionisme van de 'eigen' kunstenaar

Het blijkt moeilijk om tot een afstemming te komen tussen het belang van de 'eigen' kunstenaars, en het belang van de kunst waarbij de woonplaats van de kunstenaar geen rol speelt.

Plaatselijke kunstenaars 'claimen' het geld, wat gezien de herkomst (BKR) niet zo onbegrijpelijk is. Besteding in de beroepskosten sfeer is hiervan het gevolg. Dit leidt echter niet vanzelfsprekend tot een stimulerend kunstklimaat.

In artistieke zin kan het protectionisme tot verstopping leiden: 'beroemd worden in de eigen straat' is een beperkt perspectief. Dit is waarneembaar bij regionale expositieverenigingen die onder meer aan belangenbehartiging doen (Dordrecht, Gouda). Het lukt nauwelijks om als regionale expositievereniging in artistieke zin een eigen gezicht te creëren.

Toelichting:

Meestal kunnen slechts de 'eigen' kunstenaars gebruik maken van de gemeentelijke voorzieningen. M.b.t. de monumentale opdrachten geldt een 'open' inschrijving, en de aankopen en evenementen zijn 'gemengd'.

In de beleidsbrief van de Minister van WVC staat dat lagere overheden na 1992 geen beroepskosten meer mogen uitkeren, omdat dat een rijkstaak is die wordt uitgevoerd door het Fonds voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst.

aanbeveling ◆

Toch zal een gemeente moeite moeten doen om de 'eigen' kunstenaars te steunen. Dit is mogelijk door:

- opdrachten/aankopen/projecten van de eigen kunstenaars mee te financieren, zonder dat het resultaat hiervan altijd in de eigen gemeente zichtbaar hoeft te zijn;
- goede belangenbehartiging van de eigen kunstenaars (documentatie, promotie);
- het beschikbaar stellen van betaalbare ateliers;
- het beschikbaar stellen van een grafische werkplaats.

Daarnaast kan het goed zijn om de kunstuitleen een eigen plaatselijke identiteit te geven door ook werk van 'eigen' kunstenaars aan te kopen.

conclusie ⑤

Professionaliteit van de kunstenaars onvoldoende getoetst

Bijna alle gemeenten hanteren een lage drempel bij het inschrijven van kunstenaars. Slechts 40% van deze kunstenaars blijkt professioneel te werken. En dan is er nog niet echt naar de kwaliteit van het werk gekeken.

Toelichting:

Welke kunstenaars en hoeveel kunstenaars wil de gemeente steunen? Als vanaf 1992 lagere overheden geen individuele beroepskosten meer mogen betalen, dan ontstaat er voor de gemeenten een probleem. Immers, wat moet een gemeente aanvangen met kunstenaars die door het Fonds Beeldende Kunst zijn afgewezen, en die de gemeente toch van belang acht?

aanbeveling ◆

Er zal een strengere selectie moeten komen op de professionaliteit van de kunstenaar/aanvrager en de kwaliteit van het werk. De selectie zou kunnen worden uitbesteed aan een onafhankelijke provinciale commissie.

conclusie ⑦

Naar een Centrum voor Beeldende Kunst

Een Centrum Beeldende Kunst (CBK) past in theorie ideaal binnen het beeldend kunstbeleid van een centrumgemeente die een regio bedient. Immers, in een centrumgemeente kan een maximale afstemming plaatsvinden tussen de beleidstaken en instrumenten. In de praktijk blijkt de totstandkoming van een CBK een moeizaam proces te zijn.

Toelichting:

Overall wordt het begrip CBK gehanteerd, maar verschillend geïnterpreteerd. Over het algemeen is een CBK een kunstuitleen met een sterk gemeentelijk karakter en een aantal toegevoegde beeldende kunst-taken. Hierdoor worden alle niet-mu-seale-beeldende kunsttaken op één plek gecentreerd, en is er meer samenhang en onderlinge afstemming mogelijk bij het:

- *subsidiebeleid beeldende kunst*
- *de kunstuitleen*
- *tentoonstellingsbeleid beeldende kunst*
- *het opdrachtenbeleid beeldende kunst.*

Afgezien van Rotterdam is Dordrecht de enige Zuid-Hollandse gemeente waar een CBK actief is. Leiden, Zoetermeer en Alphen aan de Rijn ontwikkelen plannen in die richting. In Delft wordt deze ontwikkeling wel door het Kunstcentrum Delft geambieerd, maar de gemeente steunt deze ontwikkeling vooralsnog niet.

aanbeveling ◆

Voor een goed funktionerend beeldende kunst-klimaat in een regio is het zinnig om een CBK tot stand te laten komen. Een gemeente zou zich kunnen laten begeleiden/adviseren door een onafhankelijke partij. In Zuid-Holland zou men bijvoorbeeld een beroep kunnen doen op de Culturele Raad Zuid-Holland.

conclusie ⑧

Grootschalige projecten en evenementen

Bovengemeentelijke evenementen blijken moeilijk financieerbaar te zijn. Met ingang van 1992 wordt het nog moeilijker. Het is dan niet meer mogelijk om een beroep te doen op het ministerie van WVC waar het landelijke manifestaties betreft.

Toelichting:

Grootschalige evenementen met een hoge artistieke kwaliteit en een landelijke uitstraling zijn van belang voor het kunst-klimaat in een provincie.

aanbeveling ◆

Door het besluit van WVC en door andere beleidsontwikkelingen (IPO/VNG) zijn aanpassingen nodig op het bestaande beleid.

De Culturele Raad Zuid-Holland stelt voor dat de betreffende gemeenten ten behoeve van grootschalige projecten en manifestaties ook een beroep kunnen doen op overige provinciale subsidies.

Initiatiefnemer van een evenement kan behalve de gemeente, bijvoorbeeld ook de Provincie zelf, een recreatieschap of een kunstenaarsinitiatief zijn.

conclusie ⑨**Afstemming subsidieregelingen**

In de Provincie Zuid-Holland is het voor de aanvragers (instellingen, bedrijven, kunstenaars) onduidelijk waar ze een subsidieaanvraag kunnen indienen:

Toelichting:

In de gemeenten Den Haag en Rotterdam gelden andere voorwaarden dan in de overige gemeenten in Zuid-Holland.

Bovendien zijn de subsidieregelingen in de zes middelgrote gemeenten Delft, Dordrecht, Gouda, Leiden, Schiedam en Vlaardingen weer anders dan in de rest van de provincie.

aanbeveling ◆

Een betere afstemming tussen de verschillende gemeentelijke en provinciale overheden is gewenst. Dit kan onder meer door te streven naar een uniforme regelgeving, of door het gezamenlijk uitgeven van een folder, waarmee potentiële aanvragers van adequate informatie worden voorzien.

conclusie ⑩**Regiofunctie moeilijk te realiseren**

Bij de selectie van de zes gemeenten is er onder meer gelet op de mogelijkheid van de vorming van een regio rondom een centrumgemeente. Dit aspect is niet echt van de grond gekomen. Met name de gemeente Leiden is er maar zeer gedeeltelijk in geslaagd om randgemeenten in hun opzet mee te krijgen. De financiële drempels waren voor de randgemeenten te hoog. Beeldende kunstenaars in de regio werden hiervan de dupe.

Toelichting:

Kunstenaars uit de randgemeenten zijn dikwijls aangewezen op de voorzieningen in een centrumgemeente. Op regionaal niveau is er beter zicht op de samenstelling en de kwaliteit van de kunstenaarsgemeenschap dan op provinciaal niveau.

aanbeveling ◆

De provincie zou de centrumgemeenten moeten steunen in het uitoefenen van een regiofunctie door een financiële regeling voor kunstenaars in regiogemeenten te treffen.

Regiogemeenten moeten de mogelijkheid behouden om subsidieaanvragen te doen bij de Provincie ten behoeve van opdrachten, aankopen, projecten en evenementen.

5 Aspecten van het provinciale beleid beeldende kunst

Inleiding

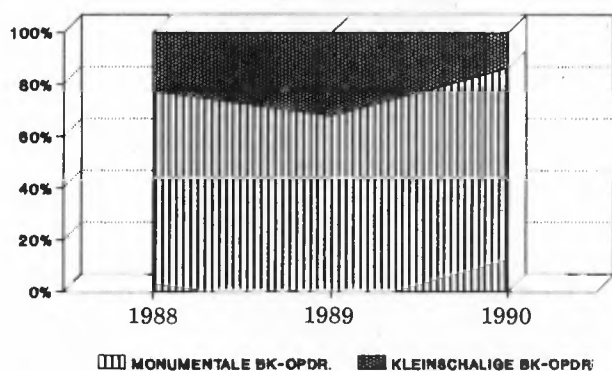
Het onderzoek was uitsluitend gericht op de evaluatie van de besteding van de beeldende kunst-gelden bij de zes middelgrote gemeenten, aangevuld met gegevens van vier andere middelgrote gemeenten. Ook heeft het onderzoek informatie opgeleverd over het totale beeldende kunst-beleid van de Provincie.

Zonder de pretentie te willen hebben dat dit hoofdstuk een compleet beeld geeft van wat er zoal buiten de zes gemeenten om gerealiseerd is, leek het ons toch de moeite waard om puntsgewijs een aantal tastbare effecten van het totale beleid voor de beeldende kunst de revue te laten passeren.

Monumentale opdrachten

Afgelopen jaren zijn de gemeenten in Zuid-Holland, mede dankzij de provinciale subsidies, extra gestimuleerd om aanvragen te doen voor een subsidiebijdrage 'monumentale opdrachten in de openbare ruimte'. Indirect wordt hierdoor een bijdrage geleverd aan het doel om nog meer mensen bij beeldende kunst te betrekken.

Relatieve verdeling gelden BK-opdrachten
Monumentale resp. kleinschalige BK-opdr.

Kunstuitleen

Het fenomeen kunstuitleen heeft ook een grote vlucht genomen. Al enkele jaren geleden heeft de provincie het aantal te subsidiëren kunstuitlenen gelimiteerd ten einde versnippering te voorkomen en professionaliteit te bevorderen. Het aantal leners neemt nog steeds toe. Collecties worden met provinciale subsidies aangevuld.

Kunstuitleen

(bijdragen)	1988	%	1989	%	1990	%	1988-1990	%
. Gemeente	747.264	48,3	852,163	51,8	858.230	52,1	2.457.657	50,8
. Provincie	800.580	51,7	73.885	48,2	787.885	47,9	2.382.350	49,2
totaal	1.547.844	100,0	1.646.048	100,0	1.646.115	100,0	4.840.007	100,0

Direkt inkomensvormende activiteiten

De Provincie heeft uitdrukkelijk als eis gesteld dat de beschikbaar gestelde gelden direkt inkomensvormend voor beeldende kunstenaars dienden te zijn. De zes middelgrote gemeenten hebben hier allemaal aan voldaan.

De Zuid-Hollandse gemeenten die incidenteel een beroep hebben gedaan op de overige provinciale subsidies, hebben deze subsidies ook in zijn geheel besteed aan honoraria voor kunstenaars.

Spreiding

Volgens het WVC rapport 'Beleid beeldende kunst, bouw-kunst en vormgeving 1988' zijn van de 1629 kunstenaars, die de provincie Zuid-Holland met haar beleid heeft bereikt, 32% woonachtig in Zuid-Holland (exclusief Rotterdam en Den Haag), 12% in Rotterdam en 7% in Den Haag.

De geografische spreiding van de bereikte kunstenaars is als volgt:

aantal kunstenaars	woonachtig in provincie
525	Zuid-Holland
418	overige provincies
226	Amsterdam
202	Den Haag
108	Rotterdam
50	Utrecht
6	buitenland
54	adres onbekend
1629	totaal

Eigen beeldende kunst-bijdrage

In het provinciale beleid is het een belangrijk streven om ervoor te zorgen dat gemeenten, maar ook instellingen en bedrijven zelf een substantieel deel voor de beeldende kunst over hebben.

In dit verband is het opmerkelijk dat de zes gemeenten die de afgelopen drie jaar een extra budget van de provincie hebben ontvangen, ook allemaal een grotere bijdrage uit eigen financiële middelen hebben geleverd.

Eigen bijdrage!
 Bij de overige provinciale subsidievoorzieningen geldt de restrictie dat maximaal 33% (bij opdrachten) respectievelijk 50% (bij aankopen) subsidiabel is. Dat betekent dat gemeen-

ten, instellingen en bedrijven die een beroep doen op de provinciale subsidieregelingen, aan het totale besteedbare bedrag voor de beeldende kunst nog 50 tot 67% toevoegen.

Gegevens eigen BK-bijdrage 10 onderzochte gemeenten tezamen

Omschrijving	1988	%	1989	%	1990	%	1988-1990	%
(slot tabel pagina 47)								
Totaal generaal								
. Gemeente	2.447.081	63,0	3.228.161	66,1	6.330.232	66,7	10.005.474	65,6
. Provincie	1.078.840	27,8	1.156.543	23,7	1.2280.465	1,7	3.515.848	23,0
. Rijk/WVC	210.189	5,4	378.189	7,7	640.424	9,9	1.228.802	8,1
. Bedrijven/Derden	150.000	3,9	123.500	2,5	239.000	3,7	512.500	3,4
totaal	3.886.110	100,0	4.886.393	100,0	6.40.121	100,0	15.262.624	100,0

16

Eigen inkomstenverwerving

Ondanks de toegenomen belangstelling voor beeldende kunst, en de grotere financiële bijdrage van de provincie en gemeenten, zijn de aanvullingen van particulieren en bedrijven qua omvang zeer beperkt gebleven.

toelichting.

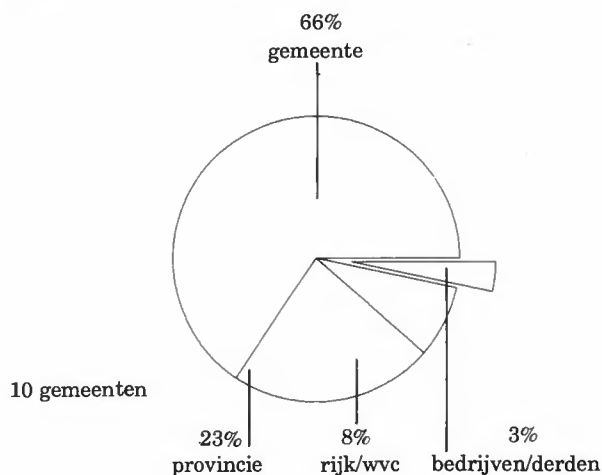
Van oudsher zijn er in de opdrachtersfeer beeldende kunst-financieringsbronnen. Deze zijn:

- . de gemeenten met bijdragen van WVC of de provincie,
- . aangevuld met bijdragen of immateriële voorzieningen van particulieren en bedrijven.

Door de combinatie van deze financieringsbronnen zijn er al veel kunsttoepassingen tot stand gekomen in de gemeenten.

De financiële mogelijkheden uit de particuliere sector worden onvoldoende benut.

Eigen inkomstenverwerving 1988 t/m 1990

6 Voorstellen voor nieuw beleid beeldende kunst provincie Zuid-Holland

Naar aanleiding van a) het convenant tussen IPO en VNG, b) deze evaluatie, en c) de wens om een heldere regelgeving met meer onderlinge samenhang en flexibele toepassing te realiseren, adviseren wij de Provincie om de volgende beleidsaanpassingen in haar beleid beeldende kunst aan te brengen:

1. Decentralisatie/beeldende kunst Fonds middelgrote gemeenten

Volgens het convenant ontvangen de acht gemeenten rechtstreeks een bedrag van de Provincie op basis f 1,- per inwoner.

voorstel

De Culturele Raad Zuid-Holland stelt voor om Alphen aan de Rijn toe te voegen aan de acht gemeenten die rechtstreeks een bedrag van de Provincie ontvangen.

voorstel

Bovendien stelt de Culturele Raad voor om zeven van deze gemeenten aan te wijzen als centrumgemeente in haar regio (zie kaart: Indeling zeven beeldende kunst-regio's). Voor het uitvoeren van een regiobeleid kunnen de gemeenten een beroep doen op een te vormen beeldende kunst-Fonds voor middelgrote gemeenten. Dit fonds wordt gevoed door de in het convenant genoemde bijdrage van f 0,57 per inwoner, tesamen met het geld dat momenteel voor beroepskostenvergoedingen is gereserveerd.

2. Decentralisatie kleinschalige subsidies.

Kleine subsidies zijn zeer belangrijk voor kunstenaars. Onder kleine subsidies verstaan we: aankopen, projecten, kleine opdrachten, tentoonstellings- en documentatiesubsidies. In samenhang met tentoonstellingsactiviteiten, kunstenaarsinitiatieven en kunstuitlenen zijn deze van essentieel belang voor het kunstklimaat in de gemeente.

voorstel

De Raad stelt voor om de kleine subsidies te decentraliseren naar een zevental regio's. De centrumgemeente in een regio is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de regeling 'kleine subsidies'.

De bestaande regeling voor opdrachten/aankopen en lokale manifestaties van kleinere gemeenten blijft gehandhaafd. Met het oog op de kwaliteit van de kunstproducten is een verdere professionalisering van de selectieprocedures noodzakelijk.

3. Grootschalige projecten, manifestaties en opdrachten

Grootschalige projecten, manifestaties en opdrachten zijn belangrijk voor een beeldende kunstklimaat. Bij dergelijke activiteiten kunnen ontwikkelingen in de beeldende kunst in een andere context en/of aan een breed publiek worden ge-

toond. Met ingang van 1992 is het niet meer mogelijk om een beroep te doen op het ministerie van WVC waar het de subsidiëring van projecten, manifestaties en opdrachten betreft.

voorstel

Nu de rijksoverheid ophoudt met de genoemde subsidiëring, stelt de Culturele Raad voor dat de provinciale subsidiemogelijkheden voor projecten, manifestaties en opdrachten worden uitgebreid. Alle gemeenten en instellingen moeten voor deze subsidie in aanmerking kunnen komen. Bovendien stelt de Culturele Raad voor dat in bijzondere gevallen ook grootschalige activiteiten in Rotterdam en Den Haag voor deze regeling in aanmerking kunnen komen.

In dit kader is het van belang dat de Provincie en de Culturele Raad een actieve, stimulerende en initiërende houding innemen.

4. Kunstuitlenen

De kunstuitlenen ontvangen volgens een bestaande regeling een subsidiebedrag van de provincie voor aankopen en inhuren van kunstwerken. De kunstuitlenen hebben over het algemeen veel contacten met het bedrijfsleven in hun gemeente of regio. Dat geldt met name voor de kunstuitlenen met een specifieke berijfscollectie beeldende kunst.

voorstel

De Raad stelt voor om de provinciale aankoopregeling voor bedrijven uit te laten voeren door de kunstuitlenen. In overleg met de FKU zullen kunstuitlenen hiervoor worden benaderd.

5. Voorstel documentatie samenwerking middelgrote gemeenten en de Culturele Raad Zuid-Holland

In het kader van de zogenaamde kleine subsidieregelingen worden de kunstenaars uit de regio geselecteerd. Deze kleine subsidieregelingen hebben betrekking op:

- aankopen
- (kleine) opdrachten/projecten
- tentoonstellingen/documentatie.

De selectie vindt plaats op basis van professionaliteit en artistieke kwaliteit, vast te stellen door een deskundige onafhankelijke adviescommissie. Deze selectie wordt gekoppeld aan de bestaande documentatie.

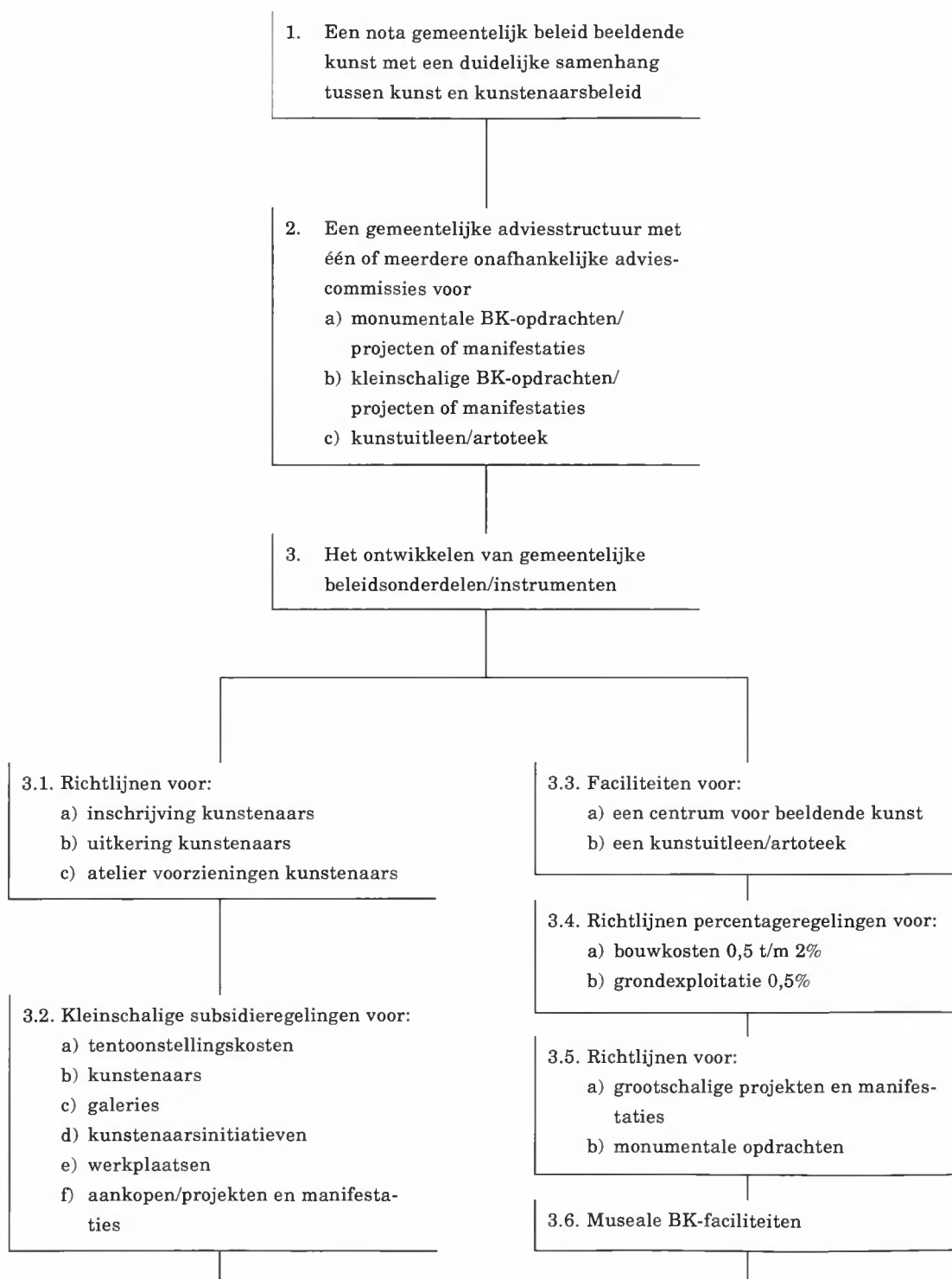
In Nederland maakt ca. 40% van de ingeschreven kunstenaars gebruik van deze subsidieregelingen. In Zuid-Holland gaat het om ca. 400 kunstenaars (buiten Rotterdam en Den Haag).

Voorstel

De Raad stelt voor dat in elke regio een documentatiecentrum wordt opgezet. De centra documenteren volgens een eenduidig systeem. De Culturele Raad wordt het centrum waar het beeldmateriaal van de negen centra is opgeslagen.

Een checklist gemeentelijk beleid voor beeldende kunst

18

Checklist voor de ontwikkeling van een gemeentelijk beleid voor beeldende kunst

Toelichting

Deze checklist beeldende kunst is een verzameling van beleidsonderdelen en varianten uit het rapport.

Uit het evaluatieonderzoek blijkt dat sommige gemeenten een actief beeldende kunstbeleid voeren met een adequate infra-structuur. Bij andere gemeenten is een begin gemaakt en weer andere gemeenten hebben een ad hoc beleid gevoerd of zich beperkt tot een incidentele beleidsbepaling.

Uitgangspunt van deze checklist is het streven naar een gemeentelijk (kleinschalig) totaalbeleid.

We hebben de belangrijkste stappen onder elkaar gezet.

1. Een nota beeldende kunst.

1.1. Inventarisatie van het bestaande beleid (vragenlijst met alle voorkomende mogelijke beleidsonderdelen).

uitvoering:

ambtenaren.

1.2. Evaluatie van het bestaand beleid per beleidsinstrument.

Hoe functioneert dat onderdeel van het beleid?

Zet het onderzoek van kwantitatieve gegevens op een rij en inventariseer de meningen van de gebruikers. Ook de ambtelijke en andere procedures goed doorlichten.

uitvoering:

het onderzoek laten uitvoeren door deskundigen (in concreto, onderzoeksdeskundigen die voor wat betreft inhoudelijke aspecten worden ondersteund door beeldende kunstdeskundigen).

1.3. Het ontwikkelen van een visie op de positie van de beeldende kunst door het formuleren van voornemens.

- . Wat blijft, wat verandert en wat willen we toevoegen?
- . Wat zijn de argumenten voor de keuzen?
- . Wat zijn de financiële, personele en accommodatie-technische consequenties?

uitvoering:

beeldende kunstdeskundigen met ambtelijke ondersteuning.

De besluitvorming vindt plaats in de gemeenteraad.

2. Adviesstructuur beeldende kunst.

2.1. Het installeren van één of meerdere commissie(s) beeldende kunst met een samenstelling van tenminste vijf deskundigen/kunstkenners, aangevuld met een ambtelijk secretaris zonder stemrecht. (Een projektgebonden selectiecommissie kan ook uit minder leden bestaan.)

Voorwaarde is dat een aantal van deze commissieleden een goed contact heeft met de plaatselijke politiek en het beeldende kunstveld. De overige commissieleden behoren geen binding te hebben met de gemeente.

Benoeming vindt plaats door het college van B & W op voordracht van een CBK en/of Culturele Raad (of vergelijkbaar advieslichaam).

2.2. Het opstellen van duidelijke procedures en een reglement voor de beeldende kunstcommissies met name voor:

- . de werving
- . de bevoegdheden en taken
- . de werkwijze en de zittingsduur
- . de besluitvorming en het stemrecht
- . de honorering.

uitvoering:

door een gemeente en/of CBK met adviescommissie(s)

3. Het ontwikkelen van gemeentelijke beleidsonderdelen/instrumenten.

Om een samenhangend gemeentelijk beeldende kunstklimaat te ontwikkelen, is het van belang dat het beleid zowel op de beeldende kunst als op de beeldende kunstenaars gericht is.

3.1. Richtlijnen voor inschrijving, uitkering en atelier voorzieningen van kunstenaars.

De gemeente zal antwoord moeten geven op de vragen welke en hoeveel kunstenaars zij wil ondersteunen.

Deze vragen kunnen worden beantwoord op basis van:

- . selectiecriteria waarin niet alleen gelet wordt op professionaliteit van de kunstenaar, maar ook op de kwaliteit van het werk
- . de toepassing van een richtlijn in het verrekenen van inkomsten voor het kunstenaarschap (sociale dienst)
- . de zorg en verdeling van kwalitatief betaalbare ateliers

uitvoering:

door een gemeente.

De inschrijving van kunstenaars kan worden uitbesteed aan een CBK met adviescommissie(s) of andere instanties zoals de Culturele Raad Zuid-Holland.

De atelierdistributie door de gemeente en/of CBK.

3.2. Kleinschalige subsidieregelingen.

Deze kunstenaarsgebonden subsidies zijn tezamen met tentoonstellingsactiviteiten en kunstenaarsinitiatieven essentieel voor een lokaal beeldende kunstklimaat.

Zowel kunstenaars, galeriehouders als de randgemeenten uit de regio kunnen een beroep doen op deze kleinschalige subsidieregelingen. De randgemeenten kunnen daarnaast ook een beroep doen op de subsidieregelingen van de provincie Zuid-Holland als het gaat om opdrachten, aankopen en lokale manifestaties.

uitvoering:

door een centrumgemeente met een regiofunctie die de uitvoering van deze subsidieregelingen onderbrengt bij een CBK met adviescommissie(s).

3.3. Het ontwikkelen van faciliteiten voor een kunstuitleen en/of CBK.

Voor een adequaat gemeentelijk beeldende kunstbeleid zijn voorzieningen en faciliteiten, zoals een kunstuitleen of een CBK, een onmisbare schakel. Het is de overweging waard om tot oprichting te komen van:

- . een kunstuitleendependance als onderdeel van de reeds bestaande (grotere) kunstuitlenen
- . een CBK dat in opdracht van een gemeente samenhang aanbrengt in de verschillende beleidsonderdelen en dat verantwoordelijk is voor de uitvoering hiervan.

uitvoering:

door een gemeente en/of CBK met adviescommissie(s).

3.4. Richtlijnen voor percentageregelingen

Percentageregelingen zijn belangrijke beleidsinstrumenten voor de financiering van monumentale opdrachten en projecten in een gemeente.

Aanbevolen wordt om het geld van deze percentageregeling onder te brengen in een beeldende kunstfonds(en) en deze niet objektgebonden, maar flexibel te besteden.

De hoogte van deze percentageregelingen kunnen variëren van 0,5 t/m 2,0 %, afhankelijk van de aan te besteden bouwkosten/grondexploitatie. De regelingen kunnen worden toegepast bij:

- . de verbouwing en/of modernisering van openbare gebouwen zoals politiebureau's, scholen, wijkaccommodaties, zwembaden enz.
- . civiel technische werken, zoals bruggen, tunnels enz.
- . de verkoop van grondzaken (grondexploitatie).

Onder bouwkosten wordt verstaan:

de bouwkundige aanneemsom, inclusief constructies en de kosten van electrotechnische en werkbouwkundige installaties.

Onder grondexploitatie wordt verstaan:

0,5 % van de kredieten voor openbare werken in (niet) gebieden, zoals stadsuitbreidings- en stadsvernieuwings-gebieden, bedrijfsterreinen, kantoorlokaties, parken, pleinen en civiel technische werken.

uitvoering:

uitvoering en onderhoud door een gemeente (gemeentewerken en grondbedrijf) en/of CBK met adviescommissie(s).

3.5. Richtlijnen voor monumentale opdrachten en grootschalige projecten/manifestaties.

Naast kunsttoepassingen in de openbare ruimten is de ontwikkeling van zich (jaarlijks) herhalende grootschalige projecten en manifestaties van belang voor het totale beeldende kunstklimaat in een gemeente.

Aangezien het gaat om aanzienlijke bedragen die deels worden gefinancierd uit een beeldende kunstfonds, aangevuld met bedragen van de gemeente, particulieren en bedrijven, is het ook mogelijk om een beroep te doen op provinciale subsidies beeldende kunst.

Wil men in aanmerking komen voor deze subsidies, dan moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- . de opdracht heeft een voorbeeldfunctie
- . grootschalige projecten en manifestaties hebben een 'bovengemeentelijk' karakter.

uitvoering:

door een gemeente en/of CBK met adviescommissie(s).

3.6. Museale beeldende kunstfaciliteiten.

De plaatselijke betekenis voor museale beeldende kunstactiviteiten is zeer belangrijk voor het publiek en de kunstenaars. Vandaar dat het zinvol is om meer aandacht te besteden aan het lokale of het gemeentelijke beeldende kunstbeleid in samenhang met museale beeldende kunstactiviteiten.

Toelichting:

Alle provincies hebben meerdere subsidieregelingen op de genoemde onderdelen/instrumenten van de checklist beeldende kunst. Deze regelingen kenmerken zich door een grote verscheidenheid.

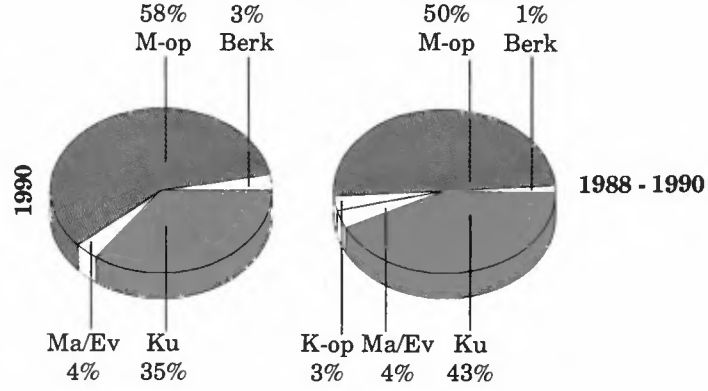
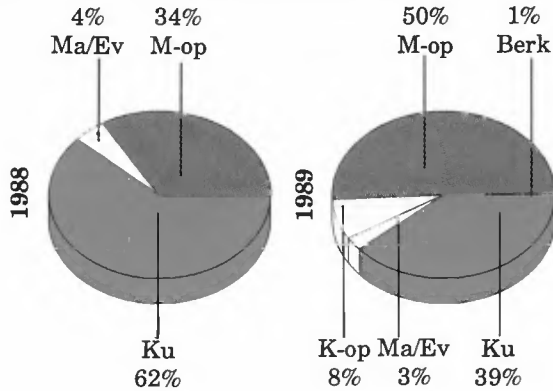
Tien gemeenten

**Alphen aan de Rijn
Capelle aan de IJssel
Delft
Dordrecht
Gouda
Leiden
Schiedam
Spijkenisse
Vlaardingen
Zoetermeer**

Samenvatting vragenlijst

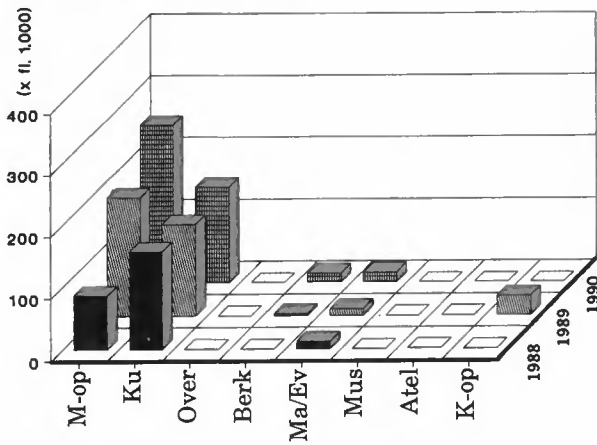
1. Waar is het kunstbeleid op gebaseerd (nota, regeling, jaartal)
2. Wie is belast met het gemeentelijk beeldende kunstbeleid; voorbereiding, uitvoering instituten, adviescommissie
3. Welke adviesorganen zijn er, wat is hun status
4. Beroepskostenvergoedingen
5. Bijdrage Voorzieningsfonds voor Kunstenaars
6. Kunstenaars: aantal, toetsingscriteria, regelingen
7. Zijn regelingen voor
 - a. tentoonstellingskosten
 - b. documentatie
 - c. beroepskosten
 - d. galerieën
 - e. kunstenaarsinitiatieven
 - f. werkplaatsen
 - g. stipendia
 - h. aankoopregeling
 - i. overig
8. Richtlijnen bij uitkeringen aan kunstenaars
9. Atelierbeleid
10. Worden er opdrachten verstrekt (monumentaal)
11. Is er een %-regeling
12. Kleinschalige projecten en opdrachten
13. Aankopen van
 - a. gemeente
 - b. regio
 - c. landelijk
14. Evenementen en manifestaties
15. Exploitatie van de artoteek
16. Museale beeldende kunstactiviteiten

- Atel Atelier Investerings
- Berk Beroepskostenvergoedingen
- K-op Kleinschalige BK-opdrachten
- Ku Kunstuitleen
- Ma/Ev Manifestaties/Evenementen
- M-op Monumentale BK-opdrachten
- Mus Museale BK-activiteiten
- Over Overige BK-kosten

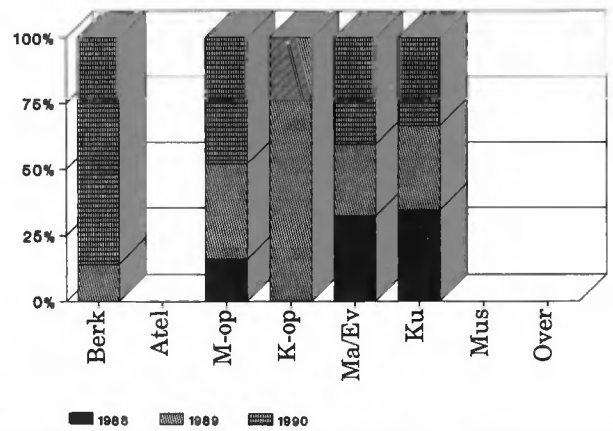

22

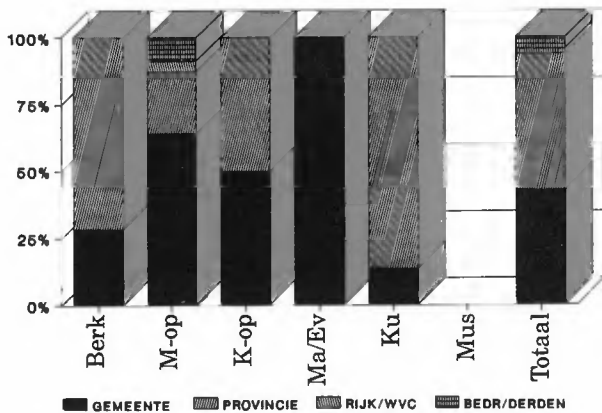
BK-uitgaven 1988 - 1990

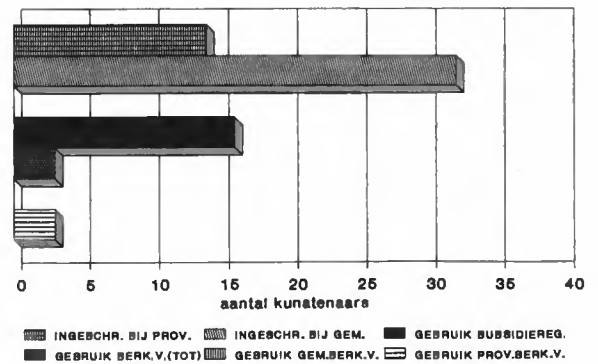
BK-infrastructuur 1988 - 1990

Subsidiestromen 1988 - 1990

**Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990**

Statistische gegevens

Aantal inwoners 62.500
 Totale BK-uitgaven: f 357.912,-
 BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 5,73

Waarvan bijgedragen door:

Gemeente Alphen a/d Rijn: f 2,45
 Provincie: f 2,92
 Rijk/WVC: f 0,11
 Bedrijven/Derden: f 0,25
 (gemiddeld per jaar in gulden)

Beleidsdoelstellingen

Alphen aan de Rijn is een van de nieuwe middelgrote groei-gemeenten in Zuid-Holland. Tot voor kort schonk de gemeente weinig aandacht aan een stimulerend beeldend kunst-klimaat. In de periode 1988 - 1990 is de belangstelling en de verantwoordelijkheid hiervoor toegenomen.

Eind 1988 heeft de gemeente enkele beleidsvoornemens opgevat, die de basis hebben gelegd voor een actief beeldend kunstbeleid. De belangrijkste uitgangspunten van deze voornemens waren spreiding, behoud en educatie, vernieuwende opdrachten, en de zorg voor en het profileren van plaatselijke kunstenaars. De eerste stap naar een actief beeldende kunstbeleid werd gezet met het installeren van een opdrachtencommissie Beeldende Kunst. Er is gebruik gemaakt van het Fonds Stadsverfraaiing om het beleid armslag te geven.

Beleidsonderdeel/instrument volgens de indeling van de vragenlijst

- 1a. cultuurnota, 9 april 1990
- 1b. beeldende kunstnotitie, december 1988
2. geprivatiseerde kunstuitleen met lichte ambtelijke ondersteuning
- 3a. opdrachtencommissie beeldende kunst
- 3b. aankoopcommissie kunstuitleen
4. beroepskostenvergoeding via de Provincie en het Voorzieningsfonds 1990
5. gemeentelijke bijdrage voorzieningsfonds 1989, 1990
- 6a. laagdrempelige toetsingscriteria ingeschreven kunstenaars
- 6b. deels beperkingen gebruik gemeentelijke reguleringen regionale kunstenaars
7. incidenteel gebruik gemeentelijke subsidieregelingen a, b, e en f 1)
8. richtlijn uitkering beeldende kunstenaars
9. incidenteel 2) schoollokaal met twee kunstenaars
10. monumentale beeldende kunstopdrachten
- 11a. percentageregeling gebouwen in 1990 opnieuw ingesteld (1,5%)
- 11b. percentageregeling grond (0,5%)
12. kleinschalige projecten en beeldende kunstopdrachten
- 13a. aankoop beeldende kunst uit de gemeente
- 13b. aankoop beeldende kunst uit de provincie Zuid-Holland
- 13c. aankoop beeldende kunst uit de regio
14. evenement

Opmerkingen:

- 1) gemeente subsidieregelingen zijn in voorbereiding
- 2) atelierbeleid in voorbereiding

Besteding van het beeldende kunstbudget

Aantal inwoners: 62.500

Beeldende kunst-uitgave periode 1988-'90 per hoofd bevolking: f 5,73

Alphen aan de Rijn kreeg in de periode 1988-1990 geen structurele subsidie voor het beeldende kunstbeleid.

Beeldende kunstuitgaven per jaar:

1988	f 255.459,-
1989	f 380.858,-
1990	f 437.418,-
1988-1990	f 1.073.735,-

Totale beeldende kunstuitgaven (inclusief kunstuitleen)

. gemeente	f 460.142,-
. Provincie	f 546.593,-
. Rijk/WVC	f 20.000,-
. derden	f 47.000,-
	f 1.073.735,-

Kenmerken en effecten

Het beeldende kunst-beleid dat Alphen aan de Rijn in de periode 1988-1990 heeft gevoerd, heeft geleid tot:

- . een geprivatiseerde, grotendeels autonome kunstuitleen. De rol van de gemeente beperkt zich tot een kleine bijdrage in ambtelijke en financiële zin;
- . een hoofdzakelijk monumentale beeldende kunstbeleid met een prestigieus karakter. Dit beleid wordt voor het overgrote deel uitgevoerd met middelen uit het Fonds Stadsverfraaiing. De aanvullende financiële middelen zijn afkomstig van de Provincie, WVC, en soms van derden (bedrijven);
- . jaarlijks terugkerende beeldenroutes, naar aanleiding waarvan telkens een of meerdere aankopen zijn gedaan. De beeldenroute is een goed voorbeeld van een geïntegreerd beeldende kunstevenement.

Samenvatting/knelpunten

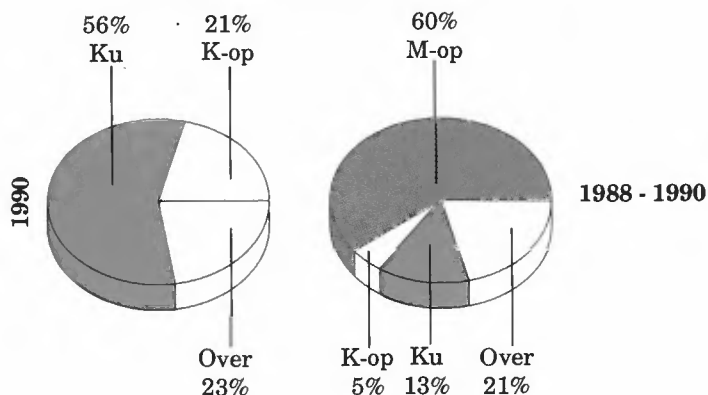
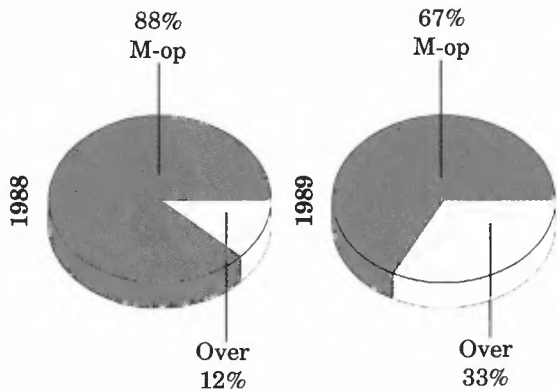
In 1990 concludeerde de gemeente Alphen aan de Rijn in zijn cultuurnota: "Dat het gemeentelijk beeldende kunstbeleid nooit zo in beweging was geweest als in de jaren 1988-1990, maar dat de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor een goed kunstklimaat c.q. beleid omvangrijker is dan alleen een geprivatiseerde kunstuitleen met af en toe monumentale beeldende kunstopdrachten en beeldenroutes."

In de periode 1988-1990 zijn met name de inkomensvormende beleidsvoornemens voor de kunstenaars in Alphen aan de Rijn nog niet gerealiseerd. Deze voornemens hadden betrekking op:

- . de beroepskostenvergoedingen en individuele subsidies zoals de presentatie en documentatie
- . de beleidsvoornemens voor het creëren van expositiemogelijkheden en ateliers
- . de kleinschalige beeldende kunstopdrachten en aankopen met een koppeling naar de kunstuitleen.

Een ander knelpunt vormt de adviesstructuur voor de beeldende kunstopdrachten. Ondanks het feit dat er veel te zeggen is voor een directe betrokkenheid van politici en ambtenaren bij de opdrachten- en aankoopcommissie beeldende kunst, is de Culturele Raad van mening dat politici en ambtenaren niet stemgerechtigd dienen te zijn. De meerderheid van deze adviescommissie dient uit deskundigen/kunstkeners te zijn samengesteld, ten einde onafhankelijke adviezen te kunnen formuleren.

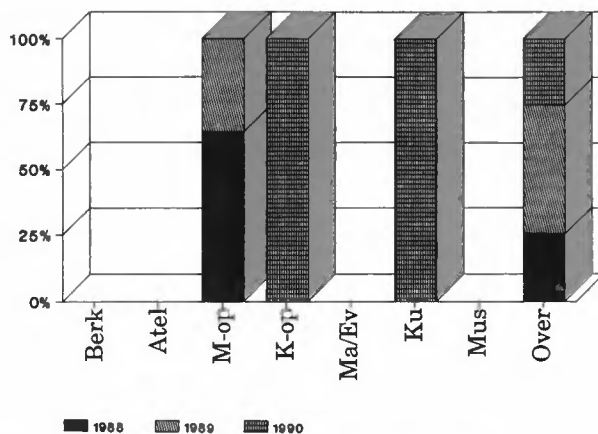
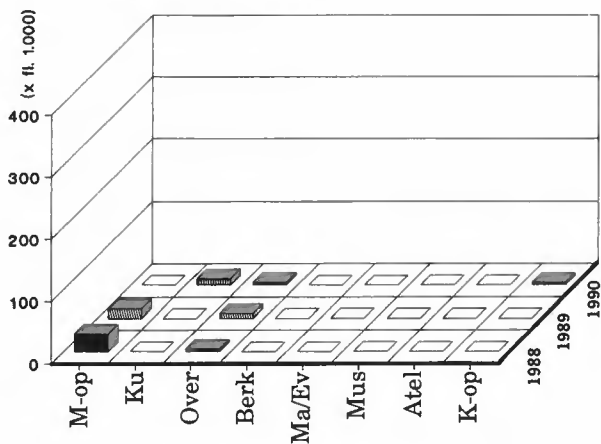
- Atel Atelier Investerings
- Berk Beroepskostenvergoedingen
- K-op Kleinschalige BK-opdrachten
- Ku Kunstuitleen
- Ma/Ev Manifestaties/Evenementen
- M-op Monumentale BK-opdrachten
- Mus Museale BK-activiteiten
- Over Overige BK-kosten

BK-uitgaven 1988 - 1990

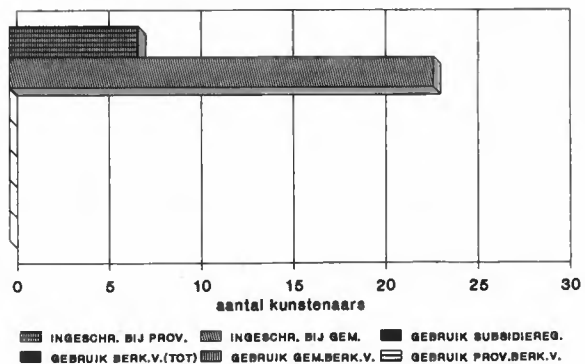
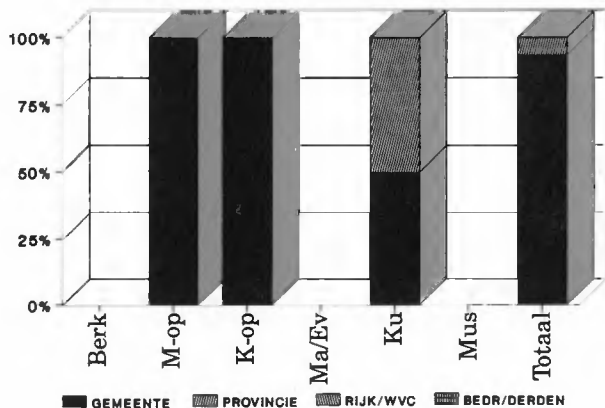
BK-infrastructuur 1988 - 1990

24

Subsidiestromen 1988 - 1990

Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990

Statistische gegevens

Aantal inwoners 58.000

Totale BK-uitgaven: f 24.914,-

BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 0,43

Waarvan bijgedragen door:

Gemeente Capelle a/d IJssel: f 0,40

Provincie: f 0,03

Rijk/WVC: f 0,00

Bedrijven/Derden: f 0,00

(gemiddeld per jaar in guldens)

Beleidsdoelstellingen/kenmerken

De gemeente Capelle aan de IJssel is een van de nieuwe middelgrote groeigemeenten in Zuid-Holland. Er zijn vooralsnog weinig activiteiten ondernomen om een gunstig beeldend kunstklimaat tot stand te brengen.

In Capelle aan de IJssel is medio 1990 een artoteek gestart als filiaal van de artoteek Rijnmond.

Beleidsonderdeel/instrument volgens de indeling van de vragenlijst

1. welzijnsjaarprogramma 1991
2. kunstuitleenfiliaal van de artoteek Rijnmond medio 1990 gestart
6. zeer laagdrempelige toetsingscriteria ingeschreven kunstenaars
7. incidenteel gebruik gemeentelijke subsidieregelingen a, d en e 1)
9. atelierbeleid sinds 1990 van tijdelijke aard 2)
10. incidentele monumentale beeldende kunstopdracht 1988, 1989
11. percentageregeling gebouwen
12. incidenteel kleinschalige projecten en beeldende kunstopdrachten 1990
- 13a. aankoop beeldende kunst uit de gemeente
- 13b. aankoop beeldende kunst uit de regio

Opmerking:

- 1) subsidieregelingen zijn in voorbereiding
- 2) één atelier

Besteding van het beeldende kunstbudget

Aantal inwoners: 58.000

Beeldende kunst-uitgave periode 1988-'90 per hoofd bevolking f 0,43

Capelle aan de IJssel kreeg in de periode 1988-1990 geen structurele subsidie voor het beeldende kunstbeleid.

Beeldende kunstuitgaven per jaar:

1988	f	33.153,-
1989	f	23.865,-
1990	f	17.725,-
1988-1990	f	<u>74.743,-</u>

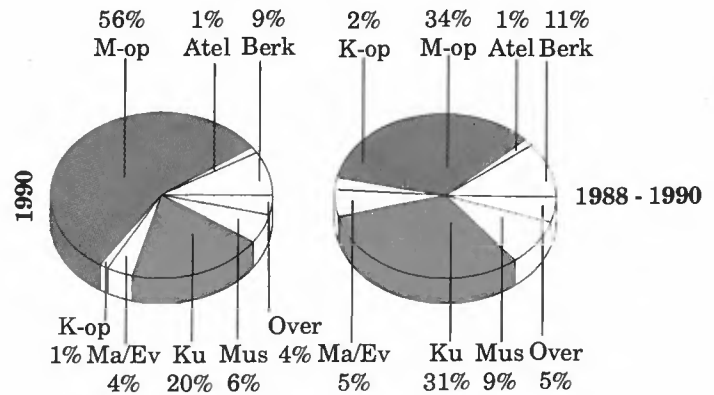
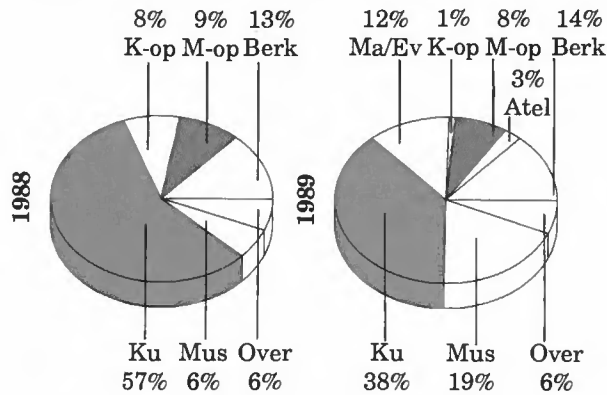
Totale beeldende kunstuitgaven (inclusief kunstuitleen)

- gemeente	f	69.743,-
- Provincie	f	5.000,-
- Rijk/WVC		-
- derden		-
	f	<u>74.743,-</u>

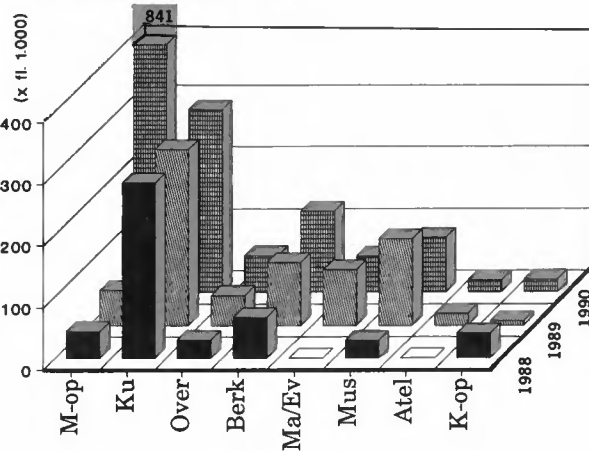
Samenvatting/knelpunten

Capelle aan de IJssel heeft zich in de periode 1988-1990 beperkt tot een aantal incidentele beeldende kunstactiviteiten, waarvan de jaarlijks terugkerende regionale kunstexpositie van "de IJsselsalon" de belangrijkste is.

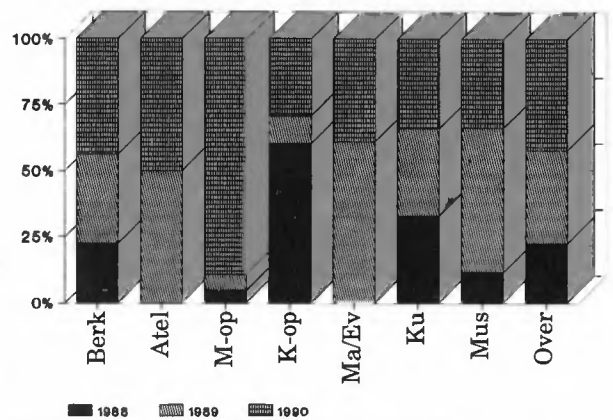
- Atel Atelier Investeringen
- Berk Beroepskostenvergoedingen
- K-op Kleinschalige BK-opdrachten
- Ku Kunstuitleen
- Ma/Ev Manifestaties/Evenementen
- M-op Monumentale BK-opdrachten
- Mus Museale BK-activiteiten
- Over Overige BK-kosten

BK-uitgaven 1988 - 1990

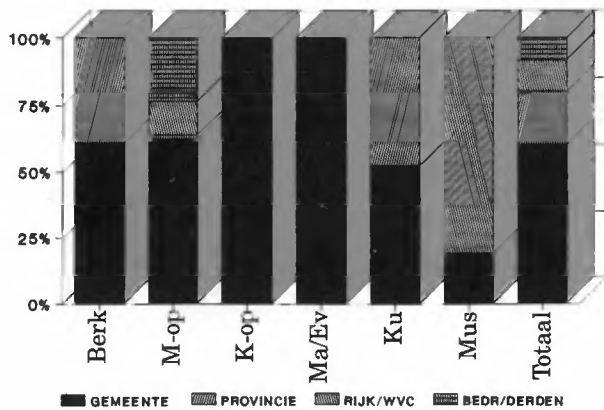

BK-infrastructuur 1988 - 1990

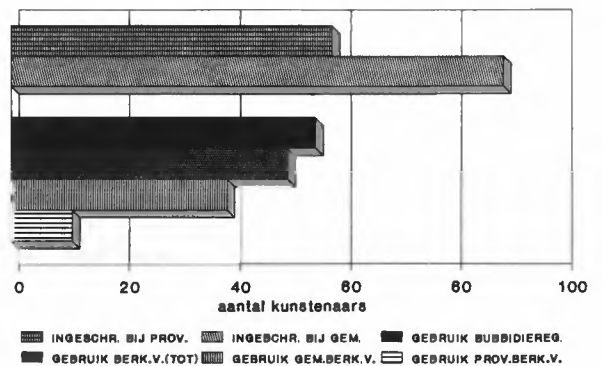

26

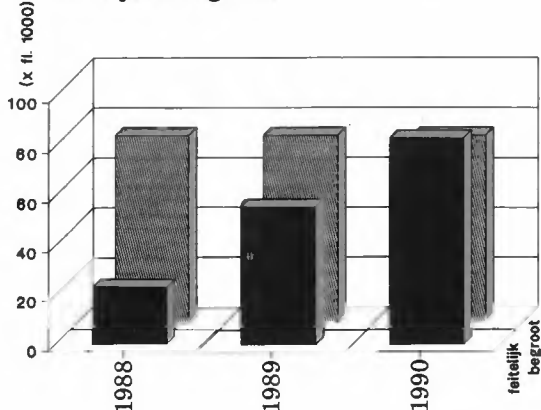
Subsidiestromen 1988 - 1990

**Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990**

**Uitgaven Beroepskosten 1988 - 1990
Feitelijk en begroot**

Statistische gegevens

Aantal inwoners 88.772
 Totale BK-uitgaven: f 915.625,-
 BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 10,31

Waarvan bijgedragen door:

Gemeente Delft: f 6,21
 Provincie: f 2,05
 Rijk/WVC: f 1,22
 Bedrijven/Derden: f 0,83
 (gemiddeld per jaar in gulden)

Beleidsdoelstellingen

De gemeente Delft is een stad met een beeldende kunsttraditie.

Destijds, door de herschikking van de beeldende kunst-geldstromen, moest ook Delft haar beeldende kunstbeleid herzien. Uitgangspunt van het nieuwe beleid was het scheppen van een levendig, veelzijdig en vernieuwend kunstklimaat. Dit werd als een belangrijk middel beschouwd om de stedelijke identiteit van Delft -gelegen tussen de grote steden Rotterdam en Den Haag- te bevorderen.

Voor wat betreft het beeldende kunstbeleid heeft dit geleid tot:

- een aankoop- en expositiebeleid van de gemeentelijke musea;
- de oprichting van het Kunstcentrum Delft;
- een galeriebeleid;
- een opdrachtenbeleid;
- de installering van een adviescommissie beeldende kunst;
- inkomensvormende, produktiestimulerende en marktverruimende maatregelen t.b.v. kunstenaars, en een grotere aandacht voor atelierbeleid.

Beleidsonderdeel/instrument volgens de indeling van de vragenlijst

1. nota beeldende kunst 1988
- 2a. artoteek/kunstcentrum met een zelfstandig stichtingsbestuur gesubsidieerd door de gemeente 1)
- 2b. museum beeldende kunst
- 3a. opdrachtencommissie beeldende kunst
- 3b. aankoopcommissie kunstuitleen
4. beroepskostenvoorziening via het Voorzieningsfonds
5. gemeentelijke bijdrage los van het Voorzieningsfonds
- 6a. toetsingscriteria ingeschreven kunstenaars volgens het Voorzieningsfonds 2)
- 6b. bijzondere startersregeling
- 7a. gemeente subsidie tentoonstellingskosten kunstenaars
- 7b. gemeente subsidie documentatie kunstenaar
- 7c. beroepskosten via Voorzieningsfonds
- 7e. kunstenaarsinitiatieven
8. richtlijn uitkering beeldende kunstenaars
9. gemeentelijk atelierbeleid met structureel aanpassingsbudget
10. monumentale beeldende kunstopdrachten 3)
11. percentageregeling gebouwen
12. kleinschalige projecten en beeldende kunstopdrachten
- 13a. aankoop beeldende kunst uit de gemeente
- 13b. aankoop beeldende kunst uit de regio
- 13c. aankoop beeldende kunst uit de provincie Zuid-Holland
- 13d. aankoop beeldende kunst elders in Nederland
14. evenementen/manifestaties 1989 en 1990

Opmerkingen:

- 1) het Kunstcentrum heeft een regiofunctie
- 2) gaat veranderen er zal meer worden gekeken naar artistieke en inhoudelijke gronden
- 3) oplevering in 1991 van vijf opdrachten

Besteding van het beeldende kunst budget

Aantal inwoners 88.772

Beeldende kunst-uitgave periode 1988-'90 per hoofd bevolking f 10,31

Delft kreeg in de periode 1988-1990 een structurele subsidie van f 163.110,- per jaar voor het beeldende kunstbeleid.

Beeldende kunstuitgaven per jaar:

1988	f	494.993,-
1989	f	743.269,-
1990	f	1.508.612,-
1988-1990	f	2.746.874,-

Totale beeldende kunstuitgaven (inclusief kunstuitleen en museale beeldende kunstactiviteiten):

. gemeente	f	1.653.180,-
. Provincie	f	545.694,-
. Rijk/WVC	f	326.000,-
. derden	f	222.000,-
	f	2.746.874,-

Kenmerken en effecten

Opvallend is dat Delft in de periode 1988-1990 lange tijd nodig heeft gehad om in te spelen op de nieuwe beeldende kunststructuur, waarvan de contouren zich in de loop van 1989 begonnen af te tekenen.

Dit is duidelijk zichtbaar in het uitgavepatroon van de beeldende kunstbudgetten, met name ten aanzien van de monumentale opdrachten- en beroepskosten-vergoedingen.

Dit had mede te maken met het feit dat de adviescommissie beeldende kunst in Delft pas begin 1988 werd geïnstalleerd en een lange inwerktijd nodig heeft gehad om optimaal te functioneren.

Het Kunstcentrum Delft heeft zich ontwikkeld tot een stabiele en hoogwaardige kunstuitleen met een selecte groep Delftse kunstenaars en abonnees.

Een opvallende kunstmanifestatie was de "Zoen van Vlaanderen" in 1989, naar aanleiding waarvan een beeld werd aangekocht.

In de loop van 1990 werden de eerste aanzetten gedaan voor een nota "Beeldende kunst in de openbare ruimte".

Voorts werden in samenwerking met het recreatieschap de eerste voorbereidingen getroffen voor het beeldende kunstproject "Midden Delftland" (een permanente beeldende kunst grensafbakening Delft-Zuid).

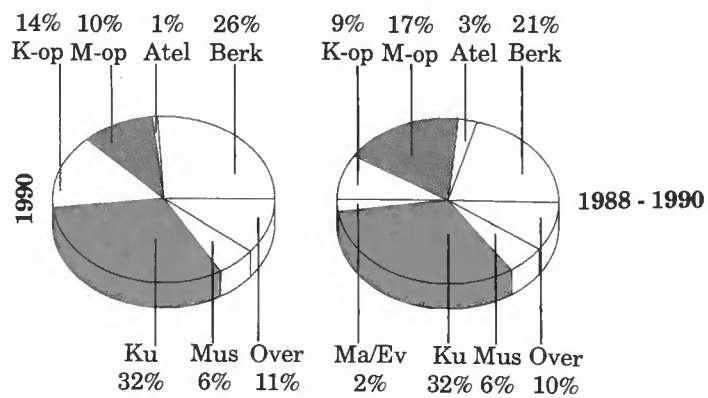
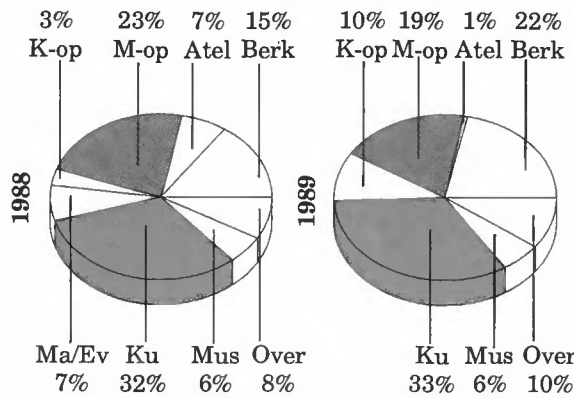
Samenvatting/knelpunten

De gemeente Delft is er in de periode 1988-1990 in geslaagd om een veelzijdig en vernieuwend kunstklimaat te ontwikkelen. Een belangrijk beleidsvoornemen, het galeriestimuleringsproject, is echter nog steeds niet gerealiseerd. Knelpunten zijn:

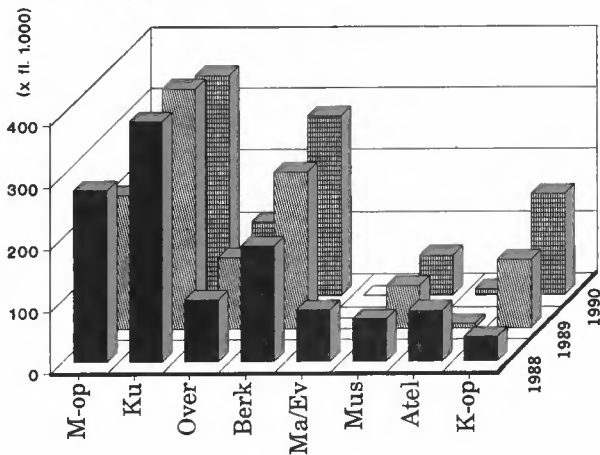
- de eventuele bezuinigingsmaatregel van de gemeente van f 50.000,- op het budget van Kunstcentrum Delft.
- de impasse die er is ontstaan tussen de afdeling cultuur van de gemeente en het Kunstcentrum Delft.
- de beeldvorming van de adviescommissie beeldende kunst; deze commissie zou in de ogen van Delftse kunstenaars een prestigieus/elitair beleid voeren, met kunstopdrachten aan niet-Delftse kunstenaars.
- daarentegen heeft het Kunstcentrum Delft met een groep Delftse kunstenaars de pretentie een Centrum Beeldende Kunst op te richten met meer beeldende kunst beleidstaken om onder andere de positie van de Delftse kunstenaars meer te beschermen.

Volgens de Culturele Raad moet het juist wel mogelijk zijn om tot een zinvolle taakverdeling te komen en om elkaar aan te vullen. Om vervolgens te onderzoeken of een op te richten gemeentelijk CBK met een regionale functie een oplossing zou kunnen bieden voor de knelpunten.

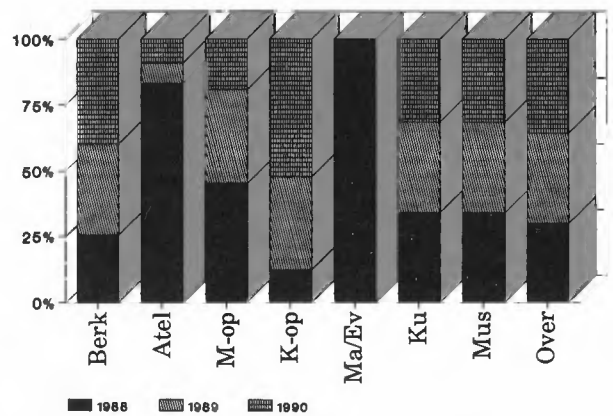
- Atel Atelier Investerings
- Berk Beroepskostenvergoedingen
- K-op Kleinschalige BK-opdrachten
- Ku Kunsttuitleen
- Ma/Ev Manifestaties/Evenementen
- M-op Monumentale BK-opdrachten
- Mus Museale BK-activiteiten
- Over Overige BK-kosten

BK-uitgaven 1988 - 1990

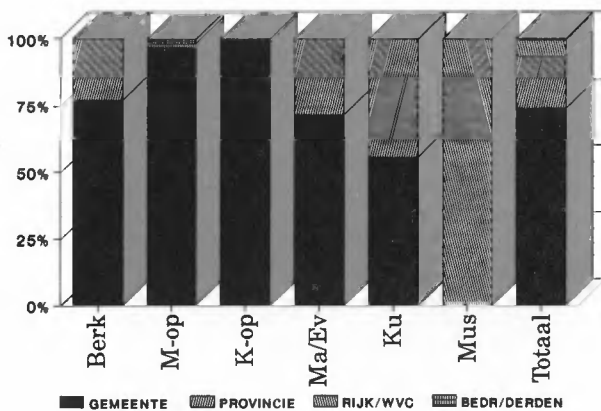

BK-infrastructuur 1988 - 1990

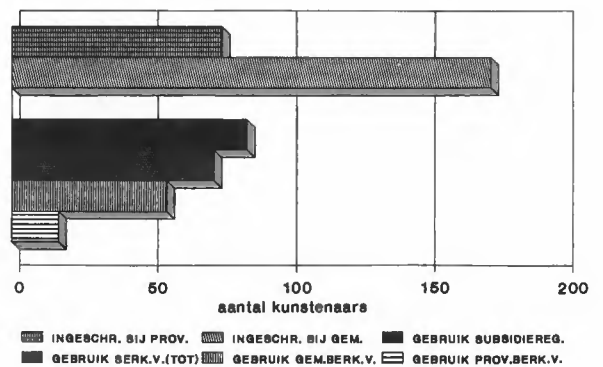

28

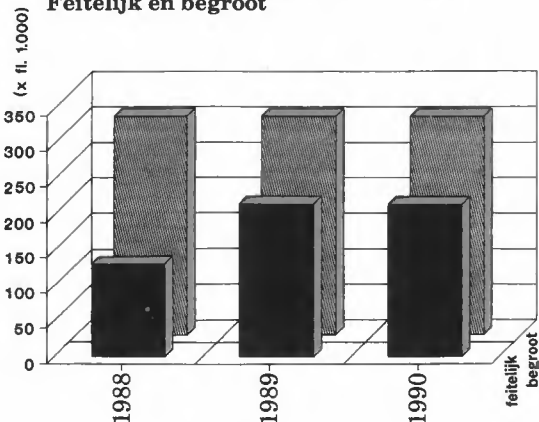
Subsidiestromen 1988 - 1990

**Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990**

**Uitgaven Beroepskosten 1988 - 1990
Feitelijk en begroot**

Statistische gegevens

Aantal inwoners 110.000
 Totale BK-uitgaven: f 1.165.290,-
 BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 10,59

Waarvan bijgedragen door:

Gemeente Dordrecht: f 7,82
 Provincie: f 2,10
 Rijk/WVC: f 0,63
 Bedrijven/Derden: f 0,04
 (gemiddeld per jaar in gulden)

Inleiding/beleidsdoelstelling

De gemeente Dordrecht is één van de Drechtsteden met een historische monumentaliteit. Dordrecht is uitgegroeid van een kleine provincieplaats tot een middelgrote centrumgemeente in Zuid-Holland met een regionaal karakter.

Dordrecht heeft met name een eeuwenlange schildertraditie. Daarnaast heeft Dordrecht al decennia lang een gunstig kunstklimaat in financieel, infrastructureel en cultureel opzicht.

Vanwege de progressieve uitvoering van de BKR-regeling met een uitgebreid atelier- en materiaalsubsidie-beleid, vestigden veel kunstenaars zich in de gemeente Dordrecht.

N.a.v. de opheffing van de BKR vond er in Dordrecht een omhuiging plaats van een kunstenaarsbeleid naar een kunstbeleid.

In de periode 1988-1990 werd de samenhang in het gemeentelijke kunst- en kunstenaarsbeleid vorm gegeven door een aantal gemeentelijke beeldende kunsttaken onder te brengen bij het Centrum voor Beeldende Kunst (CBK).

In het kader van een totale gemeentelijke reorganisatie kreeg het in maart 1989 opgerichte CBK, als onderdeel van de Dienst Kunsten, de volgende uitvoerende taken toebedeeld:

- het subsidiebeleid beeldende kunst
- de kunstuitleen
- het monumentale opdrachtenbeleid

In de conceptnota "Gemeentelijk beleid ten aanzien van professionele kunst" (1990) van het CBK werd het Dordtse beeldende kunstbeleid beschreven.

De belangrijkste uitgangspunten uit deze nota zijn:

- "het verbeteren van het produktieklimaat voor beeldende kunstenaars"
- "het bevorderen van de betrokkenheid van een breed publiek bij beeldende kunst door stimulering van het kijken naar kunst, het lenen van kunst en het verwerven van kunst"

Besteding van het beeldende kunst budget

Aantal inwoners: 110.000

Beeldende kunst-uitgave periode 1988-'90 per hoofd bevolking: f 10,59

Dordrecht kreeg in de periode 1988-1990 een structurele subsidie van f 231.000,- per jaar voor beeldende kunstbeleid.

Beeldende kunstuitgaven per jaar:

1988	f 1.224.764,-
1989	f 1.156.076,-
1990	f 1.115.029,-
1988-1990	f 3.495.869,-

Totale beeldende kunstuitgaven (inclusief kunstuitleen en museale beeldende kunstactiviteiten):

• gemeente	f 2.581.008,-
• Provincie	f 692.261,-
• Rijk/WVC	f 209.100,-
• derden	f 13.500,-
	f 3.495.869,-

Beleidsonderdeel/instrument volgens de indeling van de vragenlijst

1. nota beeldende kunstbeleid 1990
- 2a. Centrum voor Beeldende Kunst
- 2b. gemeentelijke artoteek met een regionale functie
- 2c. museum met moderne beeldende kunstactiviteiten 1)

- 3a. commissie kunst en architectuur
- 3b. commissie beeldende kunstprojecten
- 3c. aankoopcommissie kunstuitleen
4. beroepskosten via het Voorzieningsfonds
5. gemeentelijke bijdrage los van het Voorzieningsfonds
- 6a. toetsingscriteria ingeschreven kunstenaars volgens criteria Voorzieningsfonds
- 6b. starters kunnen van alle regelingen gebruikmaken
- 6e. regeling regio kunstenaars aankopen en opdrachten artoteek 2)
- 7a. gemeentelijke subsidie tentoonstellingen
- 7c. beroepskosten via Voorzieningsfonds
- 7d. galeries
- 7e. kunstenaarsinitiatieven
- 7f. werkplaatsen
- 7h. aankoopregeling
- 7i. projectensubsidie
8. richtlijn uitkering beeldende kunstenaars
9. gemeentelijk atelierbeleid 3)
10. monumentale beeldende kunstopdrachten
- 11a. percentageregeling gebouwen
- 11b. percentageregeling grond
12. kleinschalige projecten en beeldende kunstopdrachten
- 13a. aankoop beeldende kunst uit de gemeente
- 13b. aankoop beeldende kunst uit de regio
- 13c. aankoop beeldende kunst uit de provincie Zuid-Holland
- 13d. aankoop beeldende kunst elders in Nederland
14. evenement/manifestatie 1988

Opmerkingen:

- 1) geen integraal onderdeel van het totale gemeentelijk beeldende kunstbeleid
- 2) gebruik documentatiesysteem regiokunstenaars in voorbereiding
- 3) Centrum Beeldende Kunst bemiddeling atelierruimte

Kenmerken en effecten

Ondanks de lange aanloopperiode en de schoksgewijze ontwikkeling van het CBK, is Dordrecht er in geslaagd een evenwichtige infrastructuur beeldende kunst te ontwikkelen. Er is zelfs sprake van een "ideaalmodel" als de nieuwe beleidsvoornemens worden gerealiseerd.

De belangrijkste voornemens zijn:

- het ontwikkelen van structurele beeldende kunstmanifestaties/evenementen en symposia
- het ontwikkelen van een documentatie- en informatiecentrum voor opdrachtgevers en kunstenaars
- het ontwikkelen van een experimentenplatform voor minder toegankelijke kunst en een tentoonstellingsreeks in samenhang met het aanstellen van een gastconservator beeldende kunst

Samenvatting/knelpunten

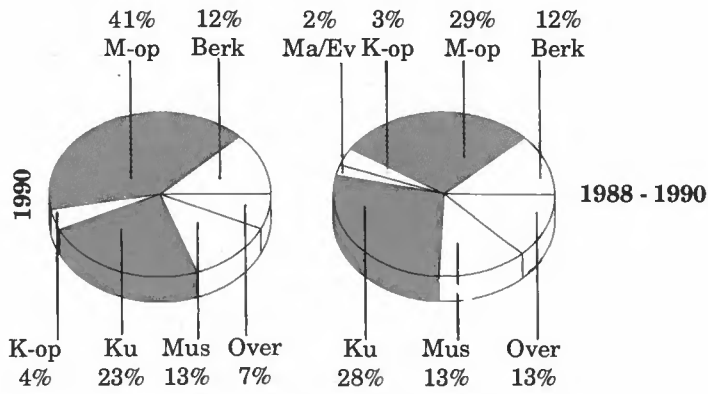
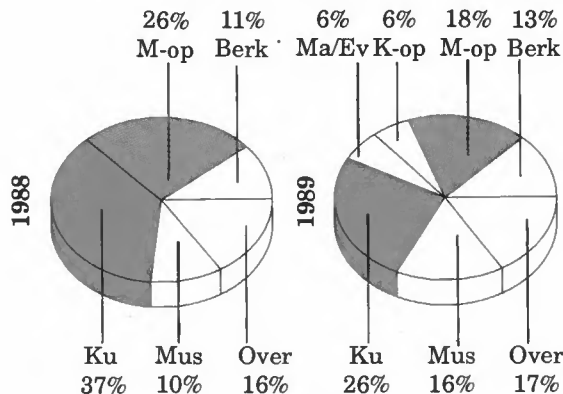
Dordrecht is bezig zich te ontwikkelen vanuit de BKR-periode met een sterk sociaal getint kunstenaarsbeleid, naar een "pragmatisch kunstbeleid" met de nadruk op hoge artistieke kwaliteit bij het aankoop en opdrachtenbeleid.

Deze ontwikkeling heeft in Dordrecht tot de nodige confrontaties geleid. Er is een groot spanningsveld ontstaan tussen het gemeentelijke CBK en enkele Dordrechtse kunstenaarskringen.

Vanuit deze lokale kunstenaarskringen is veel kritiek en verzet op de in hun ogen pretentieuze doelstelling en uitwerking van het CBK. Ook de lokale politiek wordt met deze mening sterk geconfronteerd.

Het CBK ondervindt de weerslag van deze situatie bij het ontplooiën van nieuwe kunstactiviteiten.

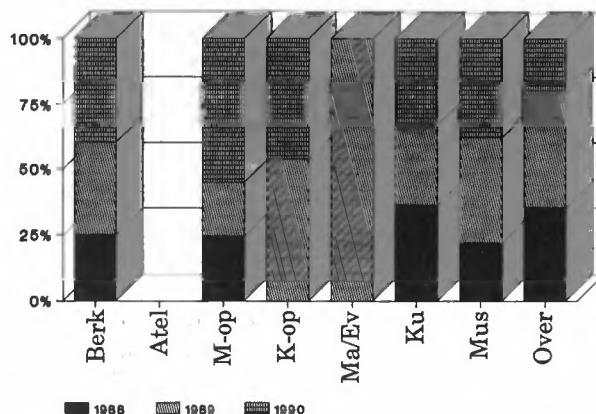
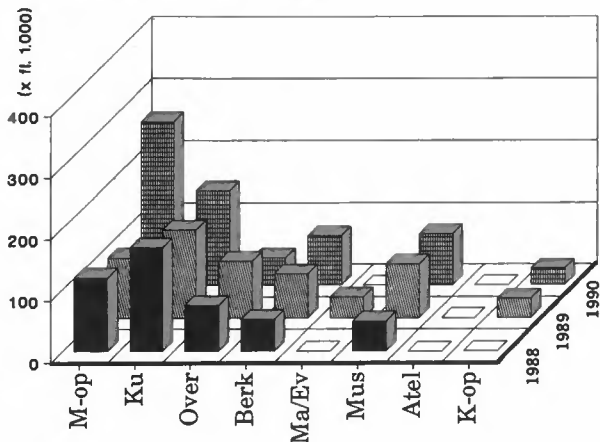
- Atel Atelier Investeringen
- Berk Beroepskostenvergoedingen
- K-op Kleinschalige BK-opdrachten
- Ku Kunstuitleen
- Ma/Ev Manifestaties/Evenementen
- M-op Monumentale BK-opdrachten
- Mus Museale BK-activiteiten
- Over Overige BK-kosten

BK-uitgaven 1988 - 1990

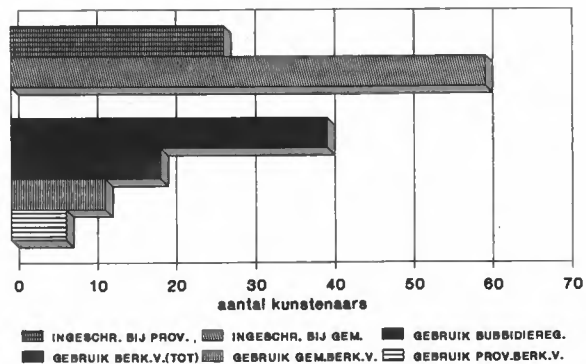
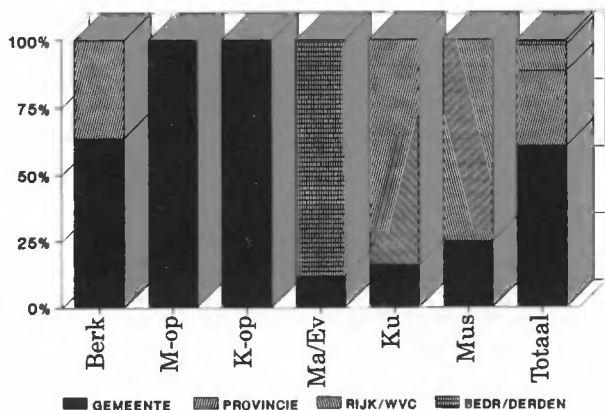
BK-infrastructuur 1988 - 1990

30

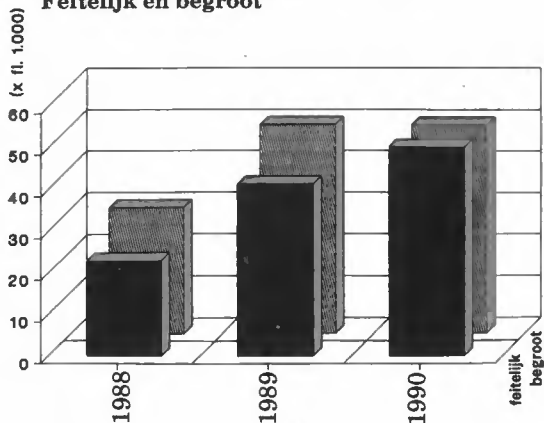
Subsidiestromen 1988 - 1990

**Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990**

**Uitgaven Beroepskosten 1988 - 1990
Feitelijk en begroot**

Statistische gegevens

Aantal inwoners 58.000
 Totale BK-uitgaven: f 24.914,-
 BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 0,43

Waarvan bijgedragen door:

- Gemeente Capelle a/d IJssel: f 0,40
- Provincie: f 0,03
- Rijk/WVC: f 0,00
- Bedrijven/Derden: f 0,00
- (gemiddeld per jaar in guldens)

Inleiding/beleidsdoelstelling

De stad Gouda vervult een duidelijke centrumfunctie in de regio Midden Holland. Op het gebied van de kunst en cultuur heeft Gouda een lange traditie. Al in de jaren vijftig en zestig vervulde het door kunstenaars opgerichte centrum Burgvliet een belangrijke functie in het culturele leven. Dit kunstcentrum heeft een sociëteitachtig karakter en beschikt over diverse expositieruimten, onder meer ten behoeve van beeldende kunstactiviteiten.

Andere belangrijke beeldende kunstfaciliteiten in de beginjaren tachtig zijn de Goudse kunsttuleen en het Stedelijk Museum met een afdeling moderne beeldende kunst.

In de periode 1988-1990 werden diverse beleidsnotities geschreven. Uitgangspunt is "de intensivering van het beeldende kunstbeleid in Gouda", waarbij de nadruk wordt gelegd op produktiestimulerende en inkomensvormende maatregelen. Het gaat hierbij vooral om a) betaalbare atelierfaciliteiten, en b) de oprichting van een stadsgalerie met expositie- en verkoopmogelijkheden.

In de notities wordt uitdrukkelijk gesteld dat alleen Goudse professionele kunstenaars van deze voorzieningen gebruik mogen maken.

Beleidsonderdeel/instrument volgens de indeling van de vragenlijst

1. beleidsnotities 1987, 1988, 1989
- 2a. museum met een afdeling moderne beeldende kunst
- 2b. kunsttuleen met zelfstandige stichting met lichte financiële ondersteuning
- 3a. opdrachtencommissie beeldende kunst
- 3b. sectie beeldende kunst Culturele Raad
4. beroepskosten via het Voorzieningsfonds
5. gemeentelijke bijdrage los van het Voorzieningsfonds
- 6a. globale toetsingscriteria ingeschreven kunstenaars volgens het Voorzieningsfonds
- 6b. startersregeling via het Voorzieningsfonds
- 7a. gemeente subsidie tentoonstellingskosten kunstenaars
- 7c. beroepskosten via Voorzieningsfonds
- 7d. galleries
- 7e. kunstenaarsinitiatieven
- 7h. aankoopregeling
- 7i. kunstprijs van de stad Gouda
8. richtlijn uitkering beeldende kunstenaars
9. gemeentelijk atelierbeleid
10. monumentale beeldende kunsttopdrachten
11. percentageregeling gebouwen
12. kleinschalige projecten en beeldende kunsttopdrachten 1989-1990
- 13a. aankoop beeldende kunst uit de gemeente
- 13b. aankoop beeldende kunst uit de regio
- 13c. aankoop beeldende kunst uit de provincie Zuid-Holland
- 13d. aankoop beeldende kunst elders in Nederland
14. evenement/manifestatie 1989

Besteding van het beeldende kunstbudget

Aantal inwoners: 65.000

Beeldende kunst-uitgave per hoofd bevolking: f 8,58

Gouda kreeg in de periode 1988-1990 een structurele subsidie van f 113.063,- per jaar voor het beeldende kunstbeleid.

Beeldende kunstuitgaven per jaar:

1988	f	461.404,-
1989	f	558.492,-
1990	f	653.424,-
1988-1990	f	1.673.320,-

Totale beeldende kunstuitg. (incl. kunsttuleen/bk. activiteiten):

. gemeente	f	1.011.392,-
. Provincie	f	466.928,-
. Rijk/WVC	f	165.000,-
. derden	f	30.000,-
		<u>f 1.673.320,-</u>

Kenmerken en effecten

In de afgelopen periode zijn de meeste doelstellingen op gebied van de beeldende kunst gerealiseerd. De belangrijkste zijn:

- . het opdrachtenbeleid beeldende kunst, dat de laatste jaren in Gouda sterk ontwikkeld is;
- . een in 1988 geopende Stadsgalerie, waarbij 78 kunstenaars zijn aangesloten, waarvan 30 uit de regio Gouda;
- . de realisatie van een aantal projecten, waaronder het waterproject "Goudse singels";
- . de instelling van een tweejaarlijkse kunstprijs van de stad Gouda;

In 1988-1989 heeft de gemeente Gouda twee maal de restposten van de beeldende kunstbegroting aan het einde van het jaar aangewend, om bij de aankoop van kunstwerken door particulieren 25% korting te geven.

In 1990 werd een begin gemaakt met een beeldenroute met als onderwerp "overzicht beeldhouwkunst in de jaren 80". Er werden in samenwerking met het Praktijkbureau opdrachten verstrekt aan kunstenaars uit heel Nederland.

Samenvatting/knelpunten

In Gouda is er sprake van een complex beeldende kunstklimaat. Men heeft te maken met uiteenlopende doelgroepen, die elk hun eigen doelstellingen, wensen en ideeën hebben:

- . het kunstcentrum Burgvliet
- . de regionale kunststichting met de Stadsgalerie
- . de sectie beeldende kunsten en Culturele Raad
- . de kunsttuleen
- . de afdeling moderne beeldende kunst van het Museum

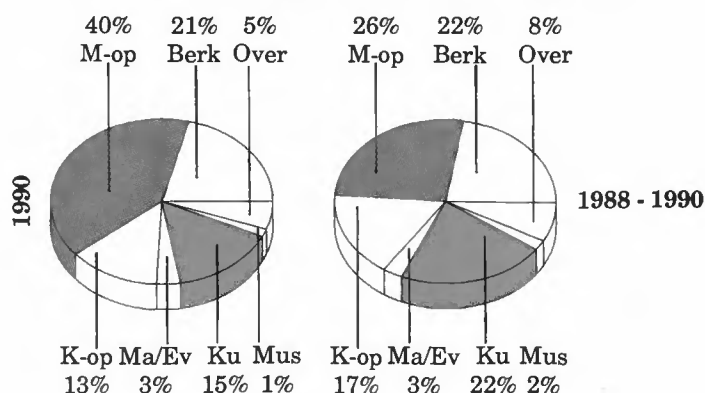
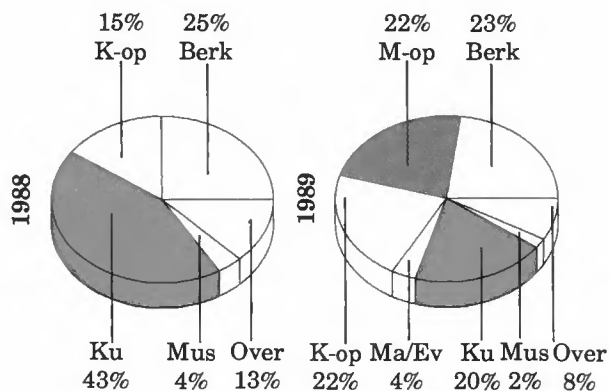
Samenwerking tussen de groepen blijkt slechts incidenteel mogelijk. Dit gebrek aan samenwerking wordt mede veroorzaakt door het ontbreken van samenhangende visie op beeldende kunst. Een andere oorzaak is het protectionisme - het slechts opkomen voor eigen rechten-, dat bij deze groepen sterk ontwikkeld is. De Stadsgalerie dreigt het eerste slachtoffer van dit protectionisme te worden. De Stadsgalerie is uitgekeken op haar eigen doelgroep. Ten einde zich toch te kunnen handhaven zal zij meer kunstenaars van buiten de regio Gouda moeten aantrekken.

Voor de volledigheid dient te worden opgemerkt dat een aantal kunstenaars de protectionistische houding van de groepen waarvan zij deel uitmaken, tracht te doorbreken.

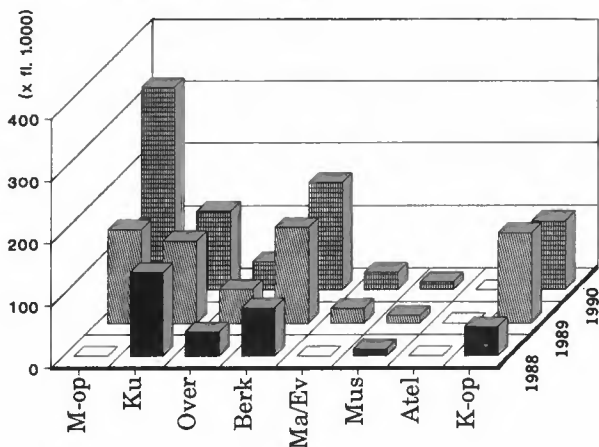
De gemeente Gouda reageert terughoudend en neemt voorts nog geen initiatieven om een samenhangend beeldende kunstbeleidsplan te ontwikkelen in samenwerking met alle betrokken doelgroepen.

Daarnaast speelt de adviesstructuur beeldende kunst een belangrijke rol. Er is een adviescommissie beeldende kunst die de gemeente adviseert. In deze commissie heeft een aantal ambtenaren zitting. En er is een sectie Beeldende Kunst die onder de Culturele Raad Gouda ressorteert. De Culturele Raad Gouda adviseert op haar beurt weer de gemeente. Deze adviesstructuur is niet optimaal. De Culturele Raad Zuid-Holland meent dat deze commissies zouden moeten worden samengevoegd tot een onafhankelijke adviescommissie beeldende kunst, samengesteld uit deskundigen.

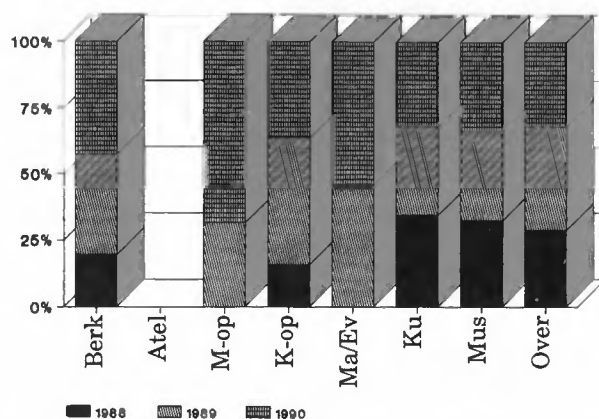
- Atel Atelier Investerings
- Berk Beroepskostenvergoedingen
- K-op Kleinschalige BK-opdrachten
- Ku Kunsttuitlen
- Ma/Ev Manifestaties/Evenementen
- M-op Monumentale BK-opdrachten
- Mus Museale BK-activiteiten
- Over Overige BK-kosten

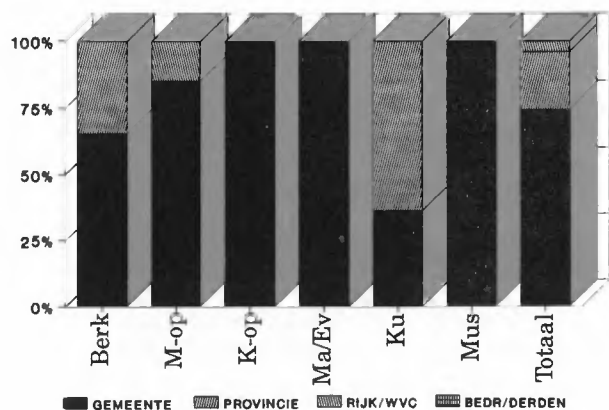
BK-uitgaven 1988 - 1990

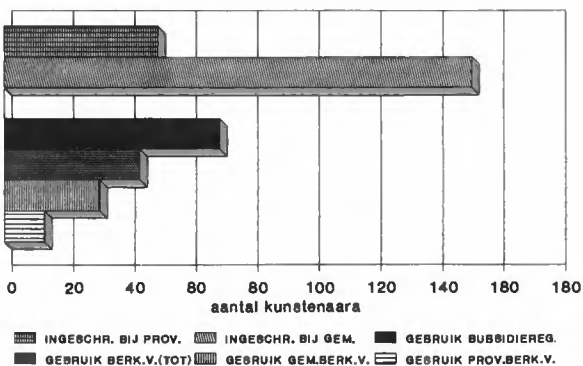
BK-infrastructuur 1988 - 1990

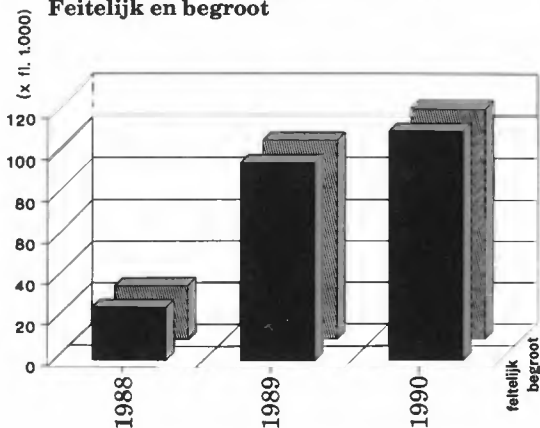
Subsidiestromen 1988 - 1990

**Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990**

**Uitgaven Beroepskosten 1988 - 1990
Feitelijk en begroot**

Statistische gegevens

Aantal inwoners 111.000
 Totale BK-uitgaven: f 598.795,-
 BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 5,39

Waarvan bijgedragen door:

Gemeente Leiden: f 4,01
 Provincie: f 1,17
 Rijk/WVC: f 0,21
 Bedrijven/Derden: f 0,00
 (gemiddeld per jaar in gulden)

Inleiding/beleidsdoelstellingen

Leiden heeft al decennia lang een kunstenaarstraditie met een sociale achtergrond. Door het wegvallen van de BKR-regeling destijds en de daaruit voortvloeiende herschikking van beeldende kunst subsidiestromen, moest Leiden haar beeldende kunstbeleid herzien.

In de periode 1988-1990 waren de belangrijkste beleidsdoelstellingen:

- regionalisering van het beeldende kunstbeleid inclusief de zorg voor de kunstenaars uit de regio Leiden
- het ontwikkelen van een kunstuitleen met een regionaal karakter
- inkomensvormende en produktiestimulerende maatregelen met een adequaat atelierbeleid.

In de onderzoeksrapporten "Samen op zoek naar meerwaarden" van 1989 en 1990, uitgevoerd door een projectgroep met een extern adviseur werd met name geconstateerd: "dat er een onevenwichtige positie was tussen het historisch karakter van de stad Leiden en de aandacht voor moderne hedendaagse kunst en cultuur".

Naar aanleiding hiervan heeft de projectgroep een voorstel gedaan voor twee uitbreidingsplannen en een nieuwe subsidieregeling voor de moderne beeldende kunst:

- het plan om het museum de Lakenhal uit te breiden met een nieuwe vleugel voor moderne beeldende kunst;
- het plan voor de oprichting van een centrum voor beeldende kunst waarin is ondergebracht:
 - a) de collectie openbare gebouwen, de kunstuitleen met een tentoonstellingsruimte, de verstrekking van subsidies en uitvoering van de percentageregeling, een informatie- en documentatiesysteem voor kunstenaars;
 - b) een rentesubsieregeling voor het aankopen van kunstwerken.

Beleidsonderdeel/instrument volgens de indeling van de vragenlijst

1. twee nota's kunst en cultuur 1989 en 1990
- 2a. museum beeldende kunst
- 2b. kunstuitleen met enkele aangesloten gemeenten uit de regio
- 3a. opdrachtencommissie beeldende kunst
- 3b. aankoopcommissie kunstuitleen
- 3e. commissie aankopen decoratieve aankleding gebouwen
4. beroepskosten via het Voorzieningsfonds
5. gemeente bijdrage los van het Voorzieningsfonds
- 6a. globale toetsing ingeschreven kunstenaars volgens criteria die betrekking hebben op Leidse beeldende kunst-activiteiten en het opleidingsniveau
- 6b. startersregeling
- 6c. kunstenaars uit de regio kunnen gebruik maken, indien de desbetreffende gemeente is aangesloten bij beeldende kunstregelingen van de gemeente Leiden
- 7a. gemeente subsidie tentoonstellingskosten kunstenaars
- 7c. beroepskosten via Voorzieningsfonds voor kunstenaars
- 7e. kunstenaarsinitiatieven
- 7f. werkplaatsen
- 7g. stipendia
- 7i. in voorbereiding rente subsidie regelingen
8. richtlijn uitkering beeldende kunstenaars
9. atelierbeleid wordt herzien
10. monumentale beeldende kunstopdrachten
- 11a. percentageregeling gebouwen
- 11b. percentageregeling grond (niet in alle gevallen)
12. kleinschalige projecten en beeldende kunstopdrachten
- 13a. aankoop beeldende kunst uit de gemeente
- 13b. aankoop beeldende kunst uit de regio
- 13c. aankoop beeldende kunst in Nederland
14. evenement/manifestatie

Besteding van het beeldende kunstbudget

Aantal inwoners: 111.000

Beeldende kunst-uitgave per hoofd bevolking: f 5,39

Leiden kreeg in de periode 1988-1990 een structurele subsidie van f 191.561,- per jaar voor het beeldende kunstbeleid.

Beeldende kunstuitgaven per jaar:

1988	f	312.056,-
1989	f	669.357,-
1990	f	814.971,-
1988-1990	f	1.796.384,-

Totale beeldende kunstuitg. (incl. kunstuitleen/museale bk-activiteiten):

. gemeente	f	1.337.455,-
. Provincie	f	388.929,-
. Rijk/WVC	f	70.000,-
. derden		-
	f	1.796.384,-

Kenmerken en effecten

Leiden heeft de periode 1988-1990 nodig gehad om een nieuwe infrastructuur beeldende kunst te ontwikkelen. Er is in 1988 60% uitgegeven van het provinciale budget.

De ontwikkeling van de kunstuitleen stagneerde in de periode 1988-1990. De oorzaken hiervoor zijn:

- . ondanks de grote vraag naar kunstwerken door de Leidse bevolking worden geen adequate maatregelen genomen, en is de financiële bijdrage van de gemeente minimaal.
- . de kunstuitleen Leiden de enige kunstuitleen in Zuid-Holland is waarvan alleen inwoners uit aangesloten gemeenten lid kunnen worden.

Met betrekking tot de beleidsvoornemens is de gemeente Leiden er in de periode 1988-90 in geslaagd:

- . structurele maatregelen te ontwikkelen in de productie stimulerende en inkomensvormende sfeer (kleinschalige beeldende kunstopdrachten).

De gemeente Leiden is minder geslaagd:

- . in het atelierbeleid met een inmiddels opgelopen wachtlijst van 42 kunstenaars
- . in de regionalisering van het beeldende kunstbeleid, deze bleek complexer dan was verwacht ondanks de inzet van de gemeente Leiden
- . in het realiseren van plannen voor een nieuwe museumvleugel en concretisering van een Centrum voor Beeldende Kunst
- . in de opbouw van een museale collectie beeldende kunst.

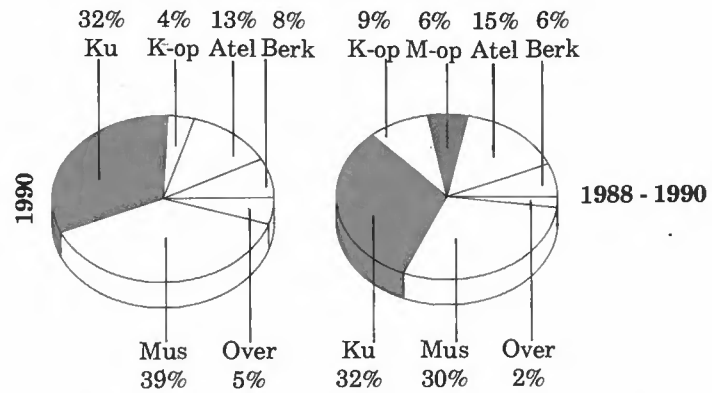
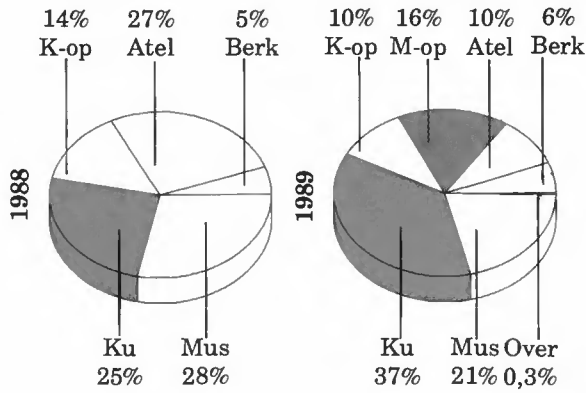
Samenvatting/knelpunten

De geconstateerde oorzaken, conclusies en aanbevelingen "voor een vitaler en adequater hedendaags beeldende kunstbeleid" uit de rapporten van oktober 1989 en maart 1990 zijn naar onze mening de juiste. Nader onderzoek toonde aan dat in de rapporten een financiële onderbouwing en een tijdsfasering van de voorstellen ontbreken.

Volgens de gemeente Leiden is er pas in 1993 vijf en half ton extra voor de gehele cultuursector in fases beschikbaar en staan onderdelen van het voorgenomen beeldende kunstbeleid ter discussie.

De financiële dekking van het totale vernieuwde beeldende kunstbeleid en de daarmee samenhangende reorganisatie vragen in Leiden grote aandacht.

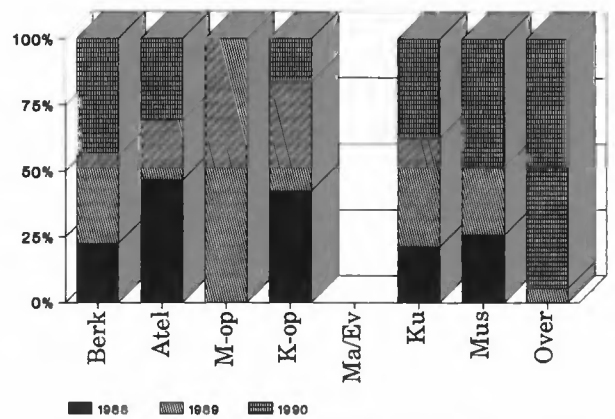
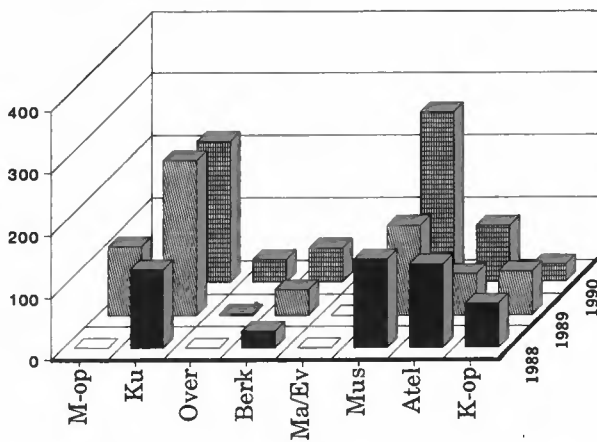
- Atel Atelier Investeringen
- Berk Beroepskostenvergoedingen
- K-op Kleinschalige BK-opdrachten
- Ku Kunstuitleen
- Ma/Ev Manifestaties/Evenementen
- M-op Monumentale BK-opdrachten
- Mus Museale BK-activiteiten
- Over Overige BK-kosten

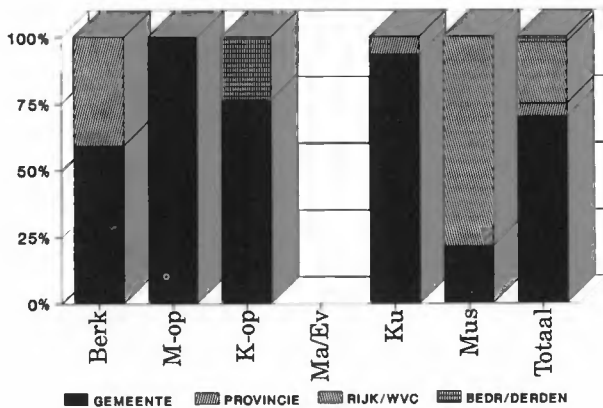
BK-uitgaven 1988 - 1990

BK-infrastructuur 1988 - 1990

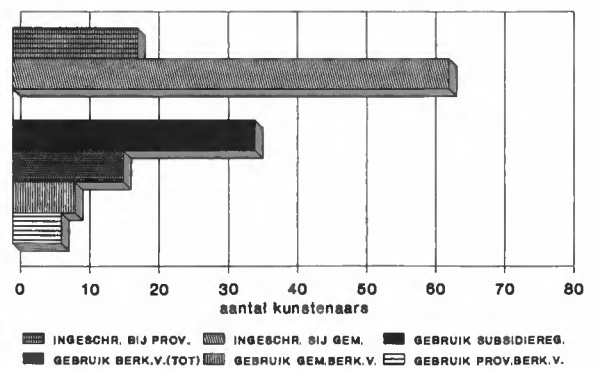
34

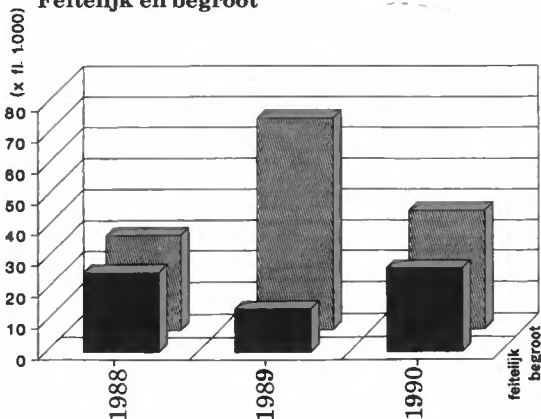
Subsidiestromen 1988 - 1990

**Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990**

**Uitgaven Beroepskosten 1988 - 1990
Feitelijk en begroot**

Statistische gegevens

Aantal inwoners 69.414
 Tbtale BK-uitgaven: f 630.185,-
 BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 9,08

Waarvan bijgedragen door:

Gemeente Schiedam: f 6,35
 Provincie: f 0,43
 Rijk/WVC: f 2,11
 Bedrijven/Derden: f 0,19
 (gemiddeld per jaar in gulden)

Beleidsdoelstellingen

Ondanks het feit dat Schiedam ligt ingeklemd tussen Rotterdam en Vlaardingen, heeft het haar eigen identiteit kunnen bewaren. Al jarenlang voert de gemeente t.a.v. de beeldende kunstenaars een beleid dat zonder meer als sociaal gekwalificeerd kan worden. Een indicatie van het waarde die Schiedam aan beeldende kunst hecht is haar museum met een belangwekkende moderne beeldende kunstcollectie.

Om het sociale kunstenaarsbeleid in de periode 1988-1990 te continueren, heeft de gemeente Schiedam een eigen stedelijke beeldende kunststructuur ontwikkeld met de nadruk op de kunstenaars-voorzielingen en inkomensvormende beleidsmaatregelen.

De belangrijkste te ontwikkelen beleidsinstrumenten hiervoor waren:

- . een nieuw atelierbeleid, aangepast aan de nieuwe sociale omstandigheden van de Schiedamse kunstenaars
- . de oprichting van een artotheek in samenwerking met de artotheek Rijnmond.

Beleidsonderdeel/instrument volgens de indeling van de vragenlijst

1. museumnota/notities beeldende kunst
- 2a. museum beeldende kunst
- 2b. artotheek sinds medio 1989 exploitatie en administratie via artotheek Rijnmond
- 3a. opdrachtencommissie beeldende kunst
- 3b. aankoopcommissie kunstuitleen
- 3c. aankoopcommissie museum
4. eigen gemeente productie - stipendium - regeling in 1989 ondergebracht bij het Voorzieningsfonds
5. gemeente bijdrage los van het Voorzieningsfonds
6. toetsingscriteria ingeschreven kunstenaars volgens het Voorzieningsfonds
- 7a. gemeente subsidie tentoonstellingskosten kunstenaars
- 7b. gemeente subsidie documentatie kunstenaars
- 7c. gemeente subsidie beroepskosten via Voorzieningsfonds
8. richtlijn uitkering beeldende kunstenaars
9. gemeentelijk atelierbeleid met alleen betaling gas, water en electra
10. incidentele monumentale beeldende kunstopdrachten in 1989
11. percentage regeling gebouwen op ad hoc basis
12. kleinschalige projecten en beeldende kunstopdrachten
 - 1) aankoop beeldende kunst uit de gemeente
 - 13a. aankoop beeldende kunst uit de regio
 - 13b. aankoop beeldende kunst uit de provincie Zuid-Holland
 - 13c. aankoop beeldende kunst elders in Nederland.
 - 13d. aankoop beeldende kunst elders in Nederland.

Opmerking:

- 1) 1989 extra aankoop en aanvulling exploitatie budget artotheek

Besteding van het beeldende kunstbudget

Aantal inwoners: 69.414

Beeldende kunst-uitgave per hoofd bevolking: f 9,08

Schiedam kreeg in de periode 1988-1990 een structurele subsidie van f 149.237,- per jaar voor het beeldende kunstbeleid.

Beeldende kunstuitgaven per jaar:

1988	f	506.130,-
1989	f	680.377,-
1990	f	704.049,-
1988-1990	f	1.890.556,-

Totale beeldende kunstuitgaven (inclusief kunstuitleen en museale beeldende kunstactiviteiten):

. gemeente	f	1.322.034,-
. Provincie	f	89.820,-
. Rijk/WVC	f	438.702,-
. derden	f	40.000,-
	f	1.890.556,-

Kenmerken en effecten

De gemeente Schiedam is er met het voeren van een pragmatisch beleid in geslaagd de (sociale) infrastructuur verder uit te bouwen door:

- . een atelierbeleid te voeren met alleen betaling voor gas en electra in plaats van huur voor de ateliers
- . de oprichting van een artotheek medio 1989 waarvan de exploitatie en administratie verloopt via artotheek Rijnmond

Schiedam is er nog niet in geslaagd een inhoudelijke overall visie beeldende kunst te ontwikkelen, maar deze is in voorbereiding.

In samenhang met het voorafgaande ontbreken een viertal belangrijke beleidsinstrumenten te weten:

- . een percentageregeling
- . een structureel monumentaal opdrachtenbeleid
- . een structureel expositiebeleid
- . een beeldende kunstmanifestatie en evenementenbeleid.

Samenvatting/knelpunten

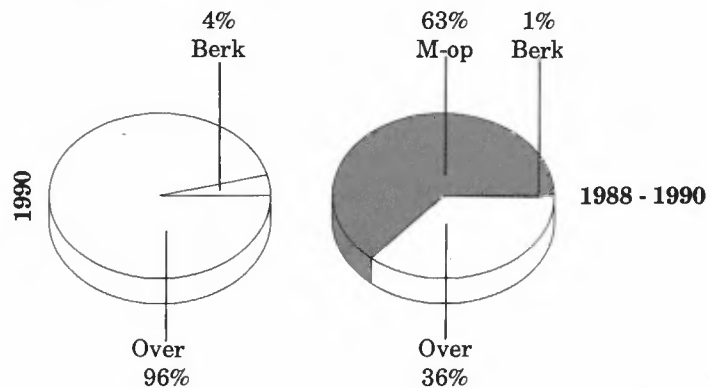
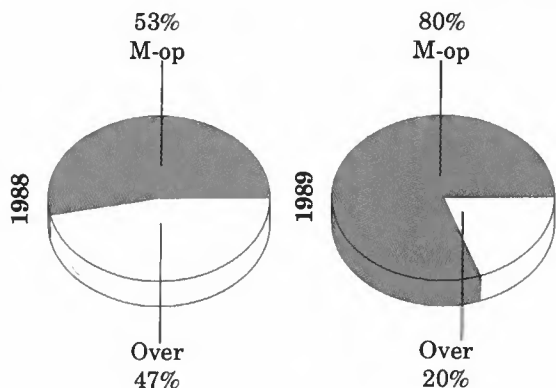
Het beeldende kunstbeleid van de gemeente Schiedam legt vooral het accent op het "kunstenaarsbeleid" en minder op een "kunst-beleid".

Schiedam heeft een duidelijke beeldende kunstpotentie binnen haar gemeente en zou door het versterken van een visie op het totale beeldende kunstbeleid het bestaande beeldende kunstenaarsbeleid kunnen doorbreken.

Door de ontbrekende vier beleidsinstrumenten aan te vullen, zou er al een belangrijke verschuiving plaats vinden in de richting van een 'kunstbeleid'. Tevens zal de gemeente Schiedam het beeldend kunstbeleid ingrijpend moeten veranderen, als de lagere overheden geen beroepskosten meer mogen uitkeren.

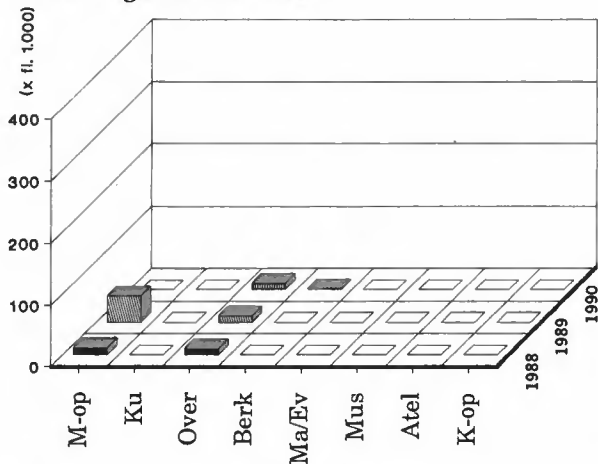
BK-infrastructuur Spijkenisse

Atel	Atelier Investerings
Berk	Beroepskostenvergoedingen
K-op	Kleinschalige BK-opdrachten
Ku	Kunsttuileen
Ma/Ev	Manifestaties/Evenementen
M-op	Monumentale BK-opdrachten
Mus	Museale BK-activiteiten
Over	Overige BK-kosten

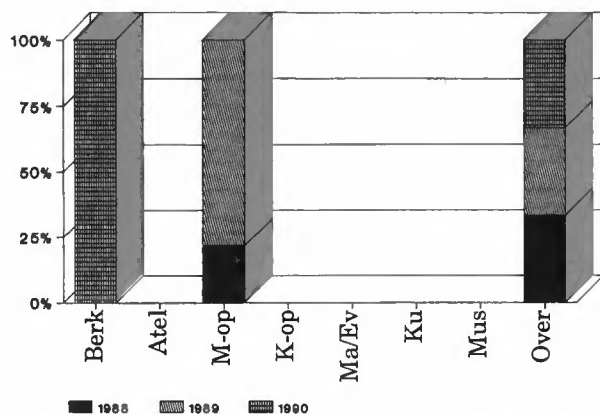

36

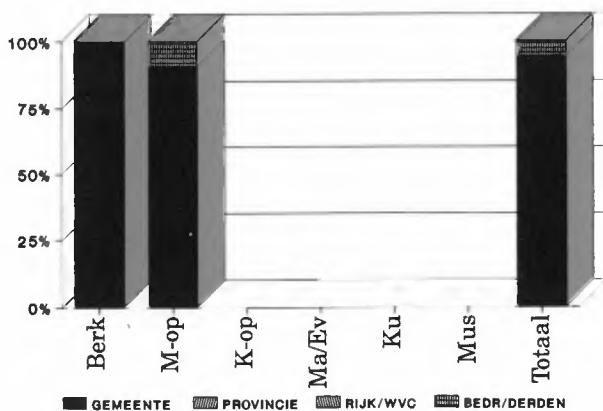
BK-uitgaven 1988 - 1990

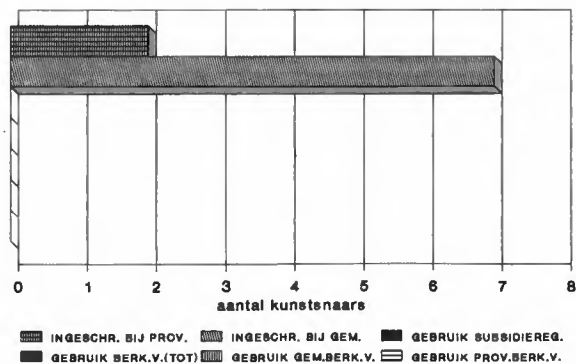
BK-infrastructuur 1988 - 1990

Subsidiestromen 1988 - 1990

**Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990**

Statistische gegevens

Aantal inwoners 68.500
 Totale BK-uitgaven: f 28.923,-
 BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 0,42

Waarvan bijgedragen door:

Gemeente Spijkenisse: f 0,40
 Provincie: f 0,00
 Rijk/WVC: f 0,00
 Bedrijven/Derden: f 0,02
 (gemiddeld per jaar in guldens)

Beleidsdoelstellingen

De gemeente Spijkenisse is niet een witte, maar een lichtgrijze vlek in het veld van het beeldende kunstbeleid van de tien middelgrote gemeenten in de provincie Zuid-Holland.

De gemeente Spijkenisse wil echter door middel van een "maat-schappelijke herwaardering beeldende kunst", nieuwe beleids-activiteiten ontplooiën, die leiden tot de oprichting van een artoteek en de uitvoering van een beeldenmanifestatie.

Beleidsonderdeel/instrument volgens de indeling van de vragenlijst

1. cultuurnota 1990
5. incidentele bijdrage los van het Voorzieningsfonds 1990
6. geen toetsing van ingeschreven kunstenaars
- 7a. gemeente subsidie tentoonstellingskosten kunstenaars
- 7d. gemeente subsidie galeries
10. monumentale beeldende kunstopdrachten 1988 en 1989
11. procentageregeling gebouwen begin 1991 weer ingesteld
- 13b. aankoop beeldende kunst uit de regio
- 13c. aankoop beeldende kunst uit de provincie Zuid-Holland

37

Besteding van het beeldende kunstbudget

Aantal inwoners: 68.500

Beeldende kunst-uitgave per hoofd bevolking: f 0,42

Kenmerken en effecten

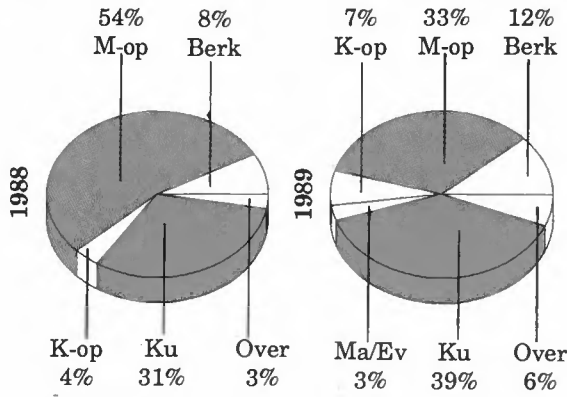
Het beeldende kunstbeleid in Spijkenisse heeft zich hoofdzakelijk beperkt tot een drietal hoofdzaken te weten:

- . een aantal monumentale beeldende kunstopdrachten in 1988 en 1989
- . de jaarlijks terugkerende tentoonstellingen in het stadhuis
- . de subsidie voor Galerie Noordeinde.

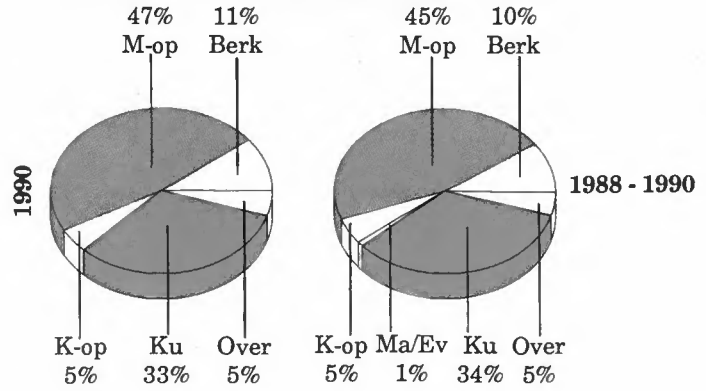
Samenvatting/knelpunten

Met deze drie beleidsinstrumenten is er nog nauwelijks sprake van een beeldende kunstbeleid in tegenstelling tot de andere zes middelgrote gemeenten in Zuid-Holland.

- Atel Atelier Investerings
- Berk Beroepskostenvergoedingen
- K-op Kleinschalige BK-opdrachten
- Ku Kunstuitleen
- Ma/Ev Manifestaties/Evenementen
- M-op Monumentale BK-opdrachten
- Mus Museale BK-activiteiten
- Over Overige BK-kosten

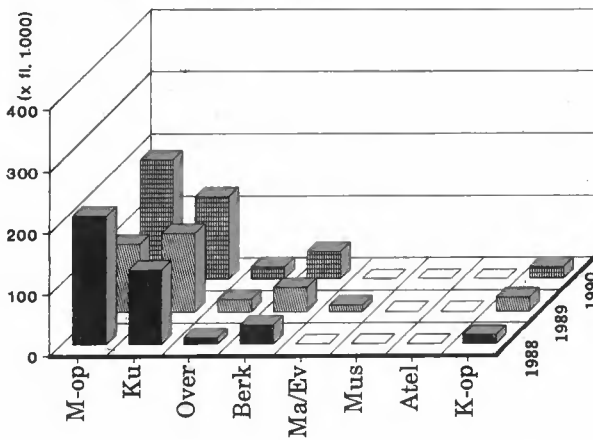

BK-uitgaven 1988 - 1990

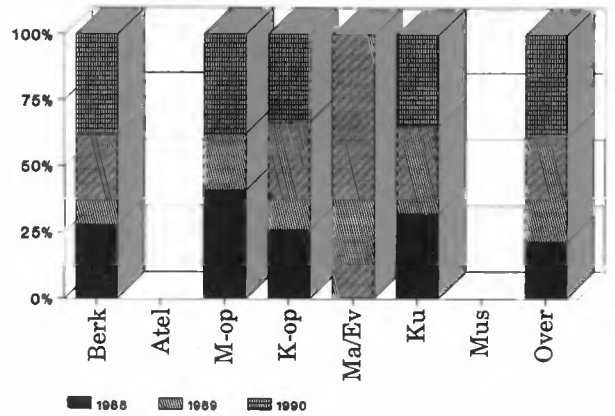

BK-infrastructuur 1988 - 1990

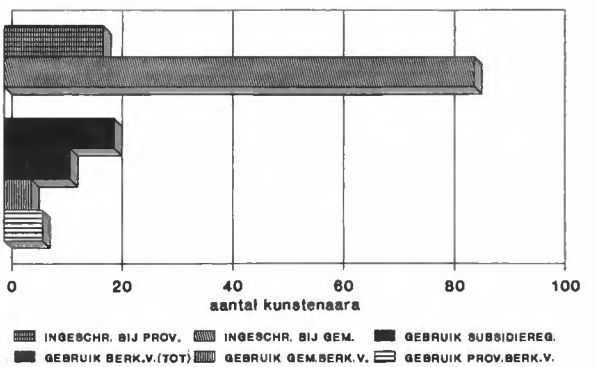
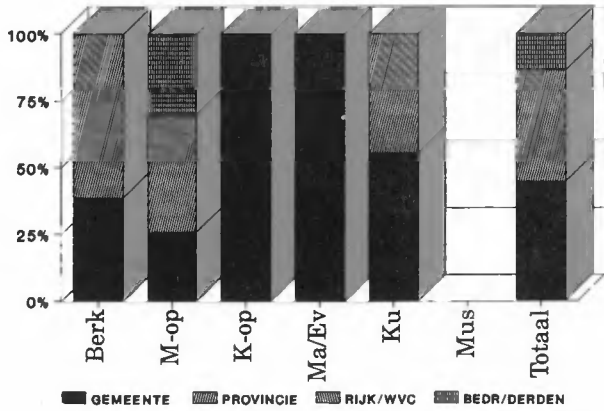
38

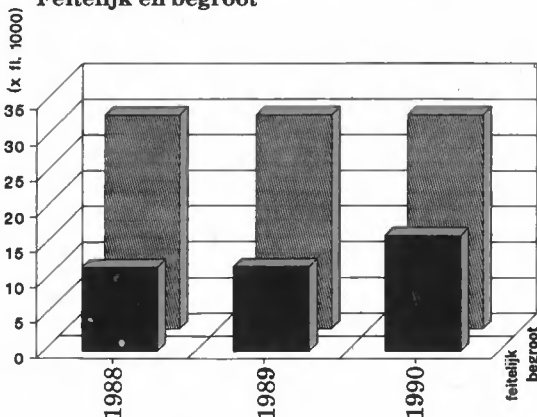
Subsidiestromen 1988 - 1990

Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990

Uitgaven Beroepskosten 1988 - 1990
Feitelijk en begroot

Statistische gegevens

Aantal inwoners 75.000
 Totale BK-uitgaven: f 376.513,-
 BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 5,02

Waarvan bijgedragen door:

Gemeente Vlaardingen: f 2,25
 Provincie: f 2,08
 Rijk/WVC: f 0,00
 Bedrijven/Derden: f 0,69
 (gemiddeld per jaar in gulden)

Inleiding/beleidsdoelstellingen

Vlaardingen is na de tweede wereldoorlog in een hoog tempo uitgegroeid tot een middelgrote industriestad gelegen in het Rijnmond gebied.

Het culturele gezicht van Vlaardingen werd hoofdzakelijk bepaald door muziekverenigingen en zangkoren. In de vijftiger en zestiger jaren, is er met de oprichting van de commissie beeldende kunst sprake van beeldende kunstactiviteiten. Vanaf 1978 met de start van de galerie/artoteek in samenwerking met Rotterdam en een eigen expositieruimte voor VL 65 in het Hollandiagebouw, is er in Vlaardingen sprake van een sociaal kunstenaarsbeleid met een kunstenaarsgemeenschap.

Al vanaf 1982 zijn er diverse beleidsnota's/notities verschenen met beleidsintenties over beeldende kunst, als geïntegreerd onderdeel van het totale cultuurbeleid van Vlaardingen.

De belangrijkste uitgangspunten uit de gemeentelijke beleidsprogramma's kunst en cultuur zijn:

- . 1982-1986 en 1986-1990 "Kunst dient te worden geïntegreerd in de samenleving, bijvoorbeeld door actieve inschakeling van kunstenaars bij de zorg van de bebouwde omgeving, bij vernieuwing en nieuwbouw".
- . "de samenwerking tussen galerie/artoteek en de particulier galeries wordt zo mogelijk uitgebreid en verbeterd".
- . "het fonds gemeentelijk kunstbezit wordt betrokken bij de toepassing van de procentageregeling beeldende kunst".
- . "het gemeentelijk opdrachten- of aankopenbeleid wordt geïntensiveerd door in te spelen op de extra gelden van de provincie".

Beleidsonderdeel/instrument volgens de indeling van de vragenlijst

1. beleidsnotitie "Kunst en cultuur" 1988
2. artoteek in verband met lenen en administratie gaan abonnementsgelden naar de artoteek Rijnmond
3. opdrachtencommissie beeldende kunst idem voor een kunstuitleen
4. beroepskosten via het Voorzieningsfonds
5. gemeentelijke bijdrage los van het Voorzieningsfonds
- 6a. zeer laagdrempelige toetsingscriteria ingeschreven kunstenaars volgens criteria Voorzieningsfonds
- 6b. startersregeling via het Voorzieningsfonds
- 7a. gemeente subsidie tentoonstellingskosten kunstenaars
- 7b. gemeente subsidie documentatie kunstenaars
- 7c. gemeente subsidie beroepskosten via Voorzieningsfonds
- 7e. gemeente subsidie kunstenaarsinitiatieven
- 7h. gemeente subsidie aankoopregeling
8. richtlijn uitkering beeldende kunstenaars
9. in 1991 worden 12 ateliers verbouwd
10. incidentele monumentale beeldende kunst opdrachten
11. procentageregeling gebouwen
12. kleinschalige projecten en aankopen beeldende kunst
1)

Opmerking:

- 1) 1988 en 1989 extra artoteek aankopen

Besteding van het beeldende kunstbudget

Aantal inwoners: 75.000

Beeldende kunst-uitgave per hoofd bevolking f 5,02

Vlaardingen kreeg in de periode 1988-1990 een structurele subsidie van f 100.000,- per jaar voor het beeldende kunstbeleid.

Beeldende kunstuitgaven per jaar:

1988	f	390.481,-
1989	f	329.289,-
1990	f	409.769,-
1988-1990	f	1.129.539,-

Totale beeldende kunstuitgaven (inclusief de kunstuitleen):

. gemeente	f	506.339,-
. Provincie	f	468.200,-
. Rijk/WVC		-
. derden	f	155.000,-
	f	1.129.539,-

Kenmerken en effecten

De gemeente Vlaardingen geeft in zijn notitie beeldend kunstbeleid 1988 al aan "dat een typisch Vlaardings beeldende kunstklimaat met een eigen identiteit niet bestaat en dat overwegend sociale criteria aan het beeldende kunstbeleid ten grondslag dienen te liggen".

Dat heeft het navolgende resultaat opgeleverd:

- . in de gemeentelijke beleidsprogramma's vanaf 1982 werden in Vlaardingen belangrijke uitgangspunten voor een beeldende kunstbeleid vooruit geschoven en niet of nauwelijks gerealiseerd.
- . de gemeente Vlaardingen kreeg in de periode 1988-1990 per jaar een ton subsidie voor beeldende kunstbeleid, maar heeft op alle onderdelen, behalve monumentale beeldende kunstopdrachten te weinig geld uitgegeven. Dit geld is gestort in het fonds gemeentelijke kunstbezit.

Samenvatting/knelpunten

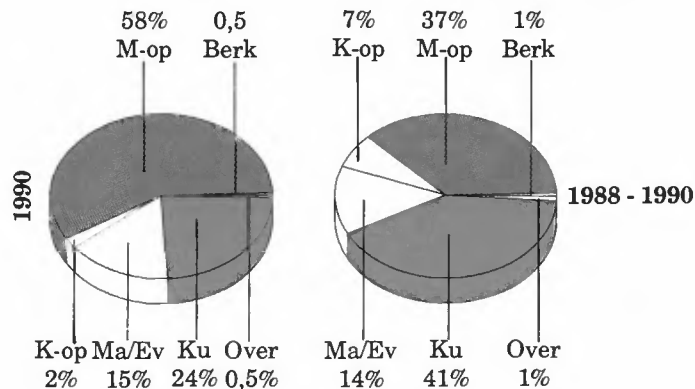
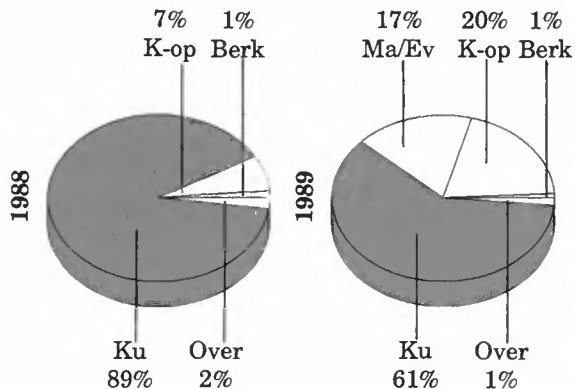
In de gemeente Vlaardingen is duidelijk sprake van een sociaal en protectionistisch kunstenaarsbeleid. T.a.v. het gemeentelijk aankoop- en opdrachtenbeleid is dit niet het geval.

Een illustratief voorbeeld in Vlaardingen, hoe de gemeente met beeldende kunst omgaat, is de weigering om een neonsculptuur van de kunstenaar John Kormeling te plaatsen.

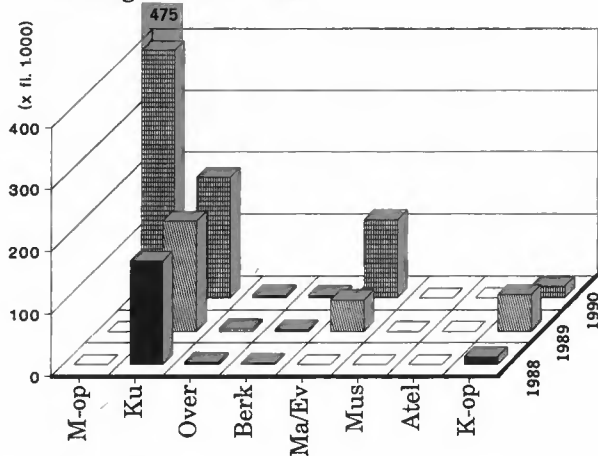
Positieve ontwikkelingen in de beeldende kunstsituatie van Vlaardingen zijn:

- . een atelierbeleid met de voorbereiding van twaalf nieuwe ateliers tegen betaalbare prijzen in 1991
- . het monumentale beeldende kunstopdrachtenbeleid, door consequentere toepassing van beeldende kunst in de bebouwde omgeving met als voorbeeld het kunstplan met beeldende kunstopdrachten voor de recreatieve route van 't Hof naar 't Hoofd.

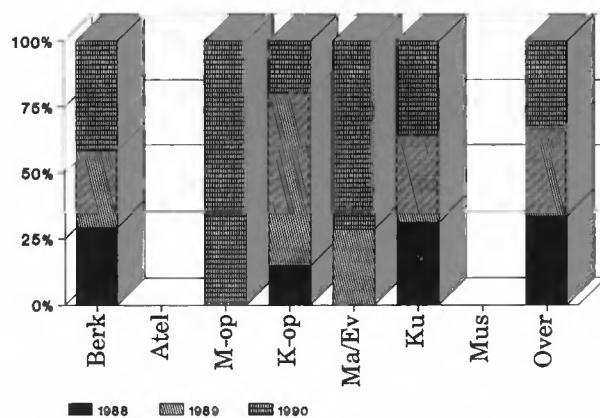
- Atel Atelier Investerings
- Berk Beroepskostenvergoedingen
- K-op Kleinschalige BK-opdrachten
- Ku Kunstuitleen
- Ma/Ev Manifestaties/Evenementen
- M-op Monumentale BK-opdrachten
- Mus Museale BK-activiteiten
- Over Overige BK-kosten

BK-uitgaven 1988 - 1990

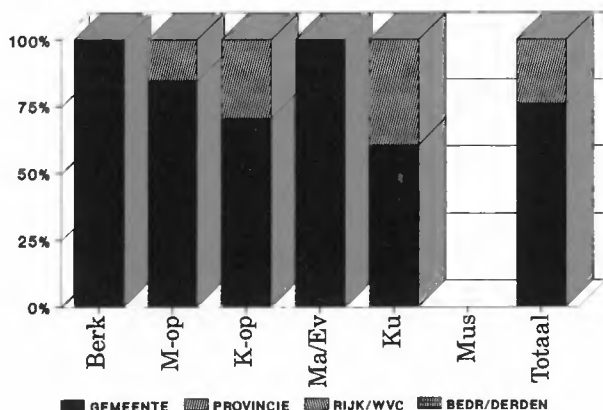

BK-infrastructuur 1988 - 1990

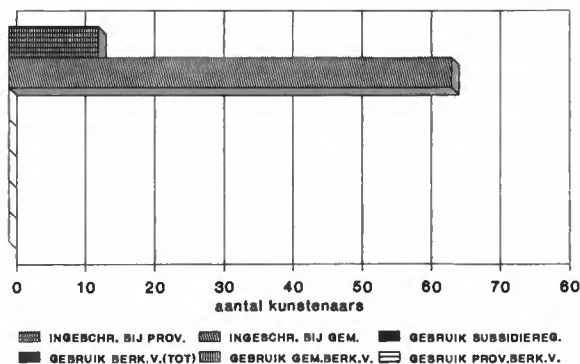

40

Subsidiestromen 1988 - 1990

**Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990**

Statistische gegevens

Aantal inwoners 100.000
 Totale BK-uitgaven: f 431.611,-
 BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 4,32

Waarvan bijgedragen door:

Gemeente Zoetermeer: f 3,28
 Provincie: f 1,04
 Rijk/WVC: f 0,00
 Bedrijven/Derden: f 0,00
 (gemiddeld per jaar in gulden)

Inleiding/beleidsdoelstellingen

Dat de gemeente Zoetermeer de snelst groeiende gemeente in de provincie Zuid-Holland is, zal niemand verwonderen.

Minder bekend is dat de gemeente Zoetermeer ook een historische dorpskern bezit van meer dan 700 jaar oud.

Tot voor kort profileerde Zoetermeer zich wat de beeldende kunst betreft vooral met veel monumentale opdrachten.

Een door de gemeente Zoetermeer ingeschakelde Amerikaanse onderzoeksorganisatie, gaf advies om onder andere een gedeelte van deze historische kern te ontwikkelen tot een "art district".

Mede in het kader van de toen ingezette totale beleidsinhaalmanoeuvres in de cultuursector van Zoetermeer, werden ook de lacunes in de beeldende kunst zichtbaar.

Voorstellen om de voorzieningen van dit belangrijke beleidsonderdeel aan te vullen en uit te bouwen werden uitgewerkt in een notitie "Beeldende kunsten" van oktober 1990.

De belangrijkste doelstelling van Zoetermeer is het verwezenlijken van een goed en actief beeldend kunstklimaat met ruimte voor nieuwe initiatieven door middel van stimulering en realisering van onderstaande beleidsinstrumenten:

- de oprichting van een gemeentelijk centrum beeldende kunst met daarin ondergebracht de kunstuitleen, één samengestelde beeldende kunstcollectie, een op te zetten informatie en documentatiesysteem en de exploitatie en beheer van de expositieruimte
- inkomensvormende, marktverruimende en productiestimulerende maatregelen met de nadruk op een actief atelierbeleid
- wijziging van de bestaande adviesstructuur en het opdrachtenbeleid beeldende kunst.

Beleidsonderdeel/instrument volgens de indeling van de vragenlijst

1. nota beeldende kunst 1990
- 3a. opdrachtencommissie beeldende kunst
- 3b. aankoopcommissie kunstuitleen
5. gemeentelijke bijdrage los van het Voorzieningsfonds
6. toetsingscriteria ingeschreven kunstenaars volgens het Voorzieningsfonds
7. a.b.c. en f. incidenteel 1)
9. incidenteel 5 ateliers 2)
10. monumentale beeldende kunstopdrachten in 1990
11. percentageregeling gebouwen
12. kleinschalige projecten en beeldende kunstopdrachten
- 13a. aankoop beeldende kunst uit de gemeente
- 13b. aankoop beeldende kunst uit de regio
- 13c. aankoop beeldende kunst uit de provincie Zuid-Holland
- 13d. aankoop beeldende kunst elders in Nederland
14. evenementen/manifestaties 1992

Opmerkingen:

- 1) gemeentelijke subsidieregelingen zijn in voorbereiding
- 2) atelierbeleid in voorbereiding

Besteding van het beeldende kunstbudget

Aantal inwoners: 100.000

Beeldende kunst-uitgave per hoofd bevolking: f 4,32

Zoetermeer kreeg in de periode 1988-1990 geen structurele subsidie voor het beeldende kunstbeleid.

Beeldende kunstuitgaven per jaar:

1988	f	185.269,-
1989	f	291.392,-
1990	f	818.173,-
1988-1990	f	1.294.834,-

Totale beeldende kunstuitgaven:

• gemeente	f	982.411,-
• Provincie	f	312.423,-
• Rijk/WVC		-
• derden		-
		f 1.294.834,-

Kenmerken en effecten

In de periode 1988-1990 heeft het beeldende kunstbeleid in Zoetermeer, na de tweejaarlijkse manifestatie op het Dobbeiland begin 1988, grotendeels stilgelegen.

De reden hiervoor was een samenloop van verschillende factoren op politiek, bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Er waren twee uitzonderingen, namelijk "Galerie l'Idee" de enige galerie in Zoetermeer en de gemeentelijke kunstuitleen, beiden zeer actief op het gebied van de beeldende kunst.

"Galerie l'Idee" heeft zich ontwikkeld tot een galerie met als specialisme constructivistische kunst.

De kunstuitleen in Zoetermeer groeide gestadig uit tot een middelgrote kunstuitleen. Dit was grotendeels te danken aan een actieve kunstuitleencommissie, die ook de aanzet gaf voor een monumentale beeldentuin in Zoetermeer.

Vanaf dat moment, begin 1990 tezamen met de gewijzigde maatschappelijke veranderingen op bestuurlijk en ambtelijk niveau, was er de aanleiding om het beeldende kunstbeleid te activeren en bij te stellen.

Samenvatting/knelpunten

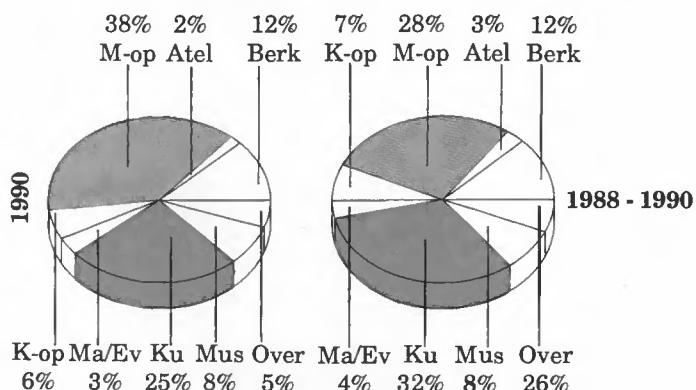
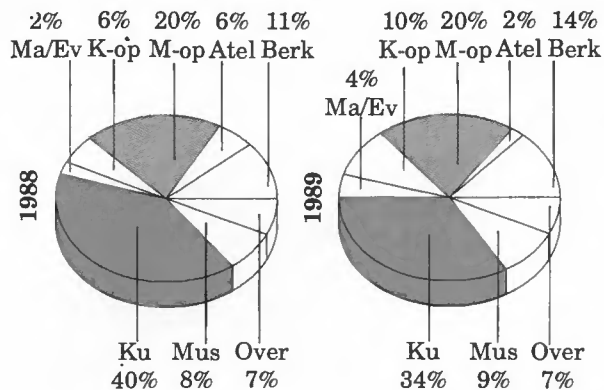
Middels de notitie "Beeldende kunsten" heeft de gemeente Zoetermeer een goede basis gelegd voor een te ontwikkelen actief en structureel beeldende kunstbeleid. De verwezenlijking van de plannen zal moeten blijken.

Gegevens van de 10 onderzochte gemeenten tezamen

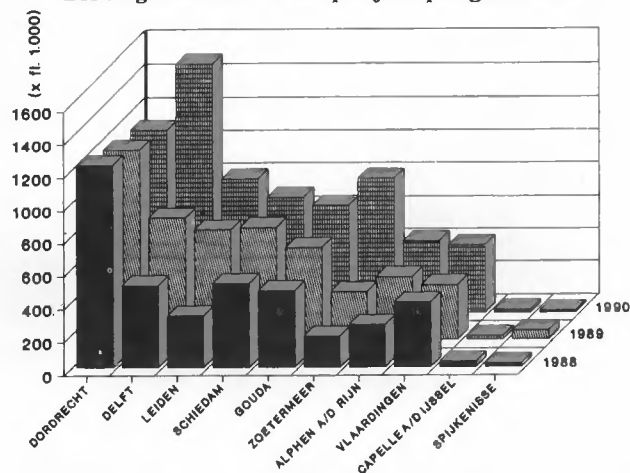
(bijdragen)	1988	%	1989	%	1990	%	1988-1990	%
Beroepskst. verg. + voorz.fonds								
. Gemeente	275.460	61,9	440.950	66,6	549.430	69,8	1.265.840	66,8
. Provincie	169.740	38,1	221.370	33,4	237.760	30,2	628.870	33,2
totaal	445.200	100,0	662.320	100,0	787.190	100,0	1.894.710	100,0
Atelier investeringen								
. Gemeente	217.920	100,0	92.333	100,0	117.318	100,0	427.571	100,0
Monumentale BK-opdrachten								
. Gemeente	574.442	73,9	798.124	80,6	1.768.251	71,6	3.140.817	74,1
. Provincie	84.710	10,9	100.000	10,1	254.820	10,3	43.530	10,4
. Rijk/WVC	8.000	1,0	0	0,0	210.000	8,5	218.000	5,1
. Bedrijven/derden	110.000	14,2	2.000	9,3	237.000	9,6	639.000	10,4
totaal	777.152	100,0	990.124	100,0	2.470.071	100,0	4.237.347	100,0
Kleinschalige BK-opdrachten								
. Gemeente	187.314	82,4	430.861	91,0	383.704	99,5	1.001.879	92,2
. Provincie	0	0,0	41.288	8,7	0	0,0	41.288	3,8
. Rijk/WVC	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
. Bedrijven/derden	40.000	17,6	1.500	0,3	2.000	0,5	43.500	4,0
totaal	227.314	100,0	473.649	100,0	385.704	100,0	1.086.667	100,0
Manifestaties/evenementen								
. Gemeente	72.237	75,2	186.800	86,2	225.887	100,0	484.924	90,0
. Provincie	23.810	24,8	0	0,0	0	0,0	23.810	4,4
. Rijk/WVC	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
. Bedrijven/derden	0	0,0	30.000	13,8	0	0,0	30.000	5,6
totaal	6.047	100,0	216.800	100,0	225.887	100,0	538.734	100,0
Museale BK-kosten (aankopen)								
. Gemeente	98.300	32,7	72.800	16,1	86.800	16,8	257.900	20,3
. Rijk/WVC	202.189	67,3	378.189	83,9	430.424	83,2	1.010.802	79,7
. Bedrijven/derden	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
totaal	300.48	100,0	450.989	100,0	517.224	100,0	1.268.702	100,0
Tot. gen. overige BK-kosten								
. Gemeente	274.144	100,0	354.130	100,0	340.612	100,0	68.886	100,0

BK-infrastructuur 10 onderzochte gemeenten

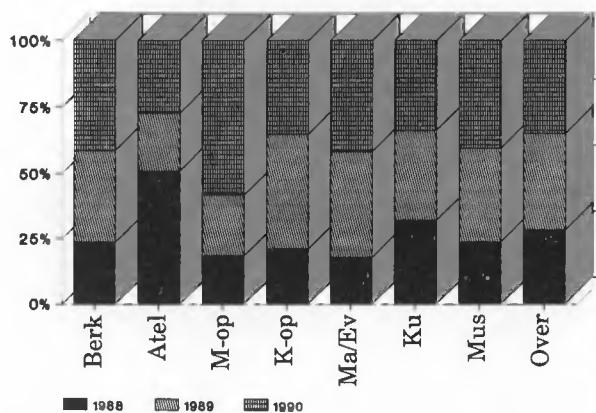
Atel	Atelier Investeringen
Berk	Beroepskostenvergoedingen
K-op	Kleinschalige BK-opdrachten
Ku	Kunstuitleen
Ma/Ev	Manifestaties/Evenementen
M-op	Monumentale BK-opdrachten
Mus	Museale BK-activiteiten
Over	Overige BK-kosten

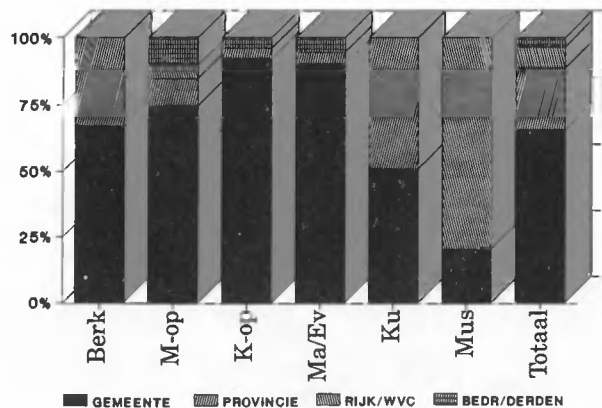
BK-uitgaven 1988 - 1990 per jaar per gemeente

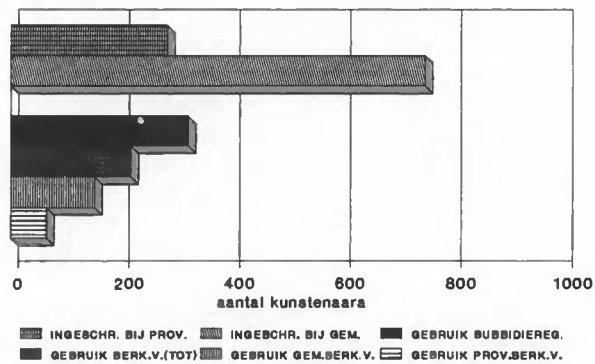
BK-infrastructuur 1988 - 1990

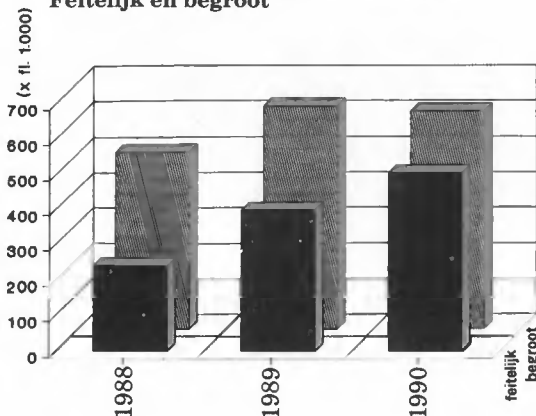
Subsidiestromen 1988 - 1990

Aantal ingeschreven kunstenaars 1990
Gebruik regelingen beroepskosten 1990

Uitgaven Beroepskosten 1988 - 1990
Feitelijk en begroot

Statistische gegevens

Aantal inwoners 808.186
 Totale BK-uitgaven: f 5.087.541,-
 BK-uitgaven per hoofd van de bevolking: f 6,30

Waarvan bijgedragen door:

10 Gemeenten: f 4,13
 Provincie: f 1,45
 Rijk/WVC: f 0,51
 Bedrijven/Derden: f 0,21
 (gemiddeld per jaar in gulden)

Overzicht van personen waarmee een interview werd gehouden

	Alphen aan de Rijn
Gemeente:	wethouder mevr. G. Brussen
beeldende kunst-veld:	cultureel ambtenaar de heer E.F. van der Dussen Kunstenorganisatie STAA (bestuur)
	Capelle aan de IJssel
Gemeente:	cultureel ambtenaar de heer A.P.D. Buijens
	Delft
Gemeente:	cultureel bk-ambtenaar mevr. P. van der Heijden
beeldende kunst-veld:	Kunstcentrum Delft de heer F. van der Vaart
	Dordrecht
Gemeente:	Centrum voor Beeldende Kunst mevr. M. Peters, directeur mevr. G. Precht, beleidsmedewerker
beeldende kunst-veld:	Beeldend kunstenaar de heer F. van Lent Kunstenorganisatie VBKD de heer W. Ferwerda
	Gouda
Gemeente:	hoofd afdeling Welzijn, Zorg en Cultuur de heer J.P. Woudstra
beeldende kunst-veld:	cultureel bk-ambtenaar mevr. A. Graafland conservator moderne kunst de heer H. Vogels kunstenorganisatie Regionale Kunststichting (Stadsgalerie) beeldend kunstenaar de heer C. van der Veer beeldend kunstenaar de heer J. Sietzema beeldend kunstenaar de heer J.H.M. Tutert
	Leiden
Gemeente:	hoofd beleidszaken Directie Kunst en Cultuur de heer A.F. van der Ree
beeldende kunst-veld:	conservator moderne kunst de heer R. Wolthoorn beeldend kunstenaars mevr. T. Klein en de heer H. Nijenhuis leden van de initiatiefgroep kunstenaars Leiden
	Schiedam
Gemeente:	hoofd van de secretariaat Cultuur, Sport en Jeugdzaken de heer B.J.M. Hakkenbroek
beeldende kunst-veld:	cultureel bk-ambtenaar de heer C. van Hoeve beeldend kunstenaar de heer J.J.L. Hendriks
	Spijkenisse
Gemeente:	ambtenaar kunst en cultuur de heer H. Hofsteenge
	Vlaardingse
Gemeente:	cultureel bk-ambtenaar de heer M. Bot
beeldende kunst-veld:	hoofd sector Onderwijs en Cultuur de heer A. van het Hout commissielid beeldende kunst de heer H. van Leeuwen
	Zoetermeer
Gemeente:	cultureel bk-ambtenaar mevr. B. Koopmans
beeldende kunst-veld:	beeldend kunstenaar de heer M. van der Made galeri houder mevr. H. van der Made

Algemeen

- . H.J.B. Blommestein, J.Th.A. Bressers en A. Hoogerwerf, Handboek Beleidsevaluatie, Samson, Alphen a/d Rijn-Brussel, 1984
- . Evaluatieonderzoek, Beleid beeldende kunst, bouwkunst en vormgeving, Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, Rijswijk, april 1990
- . Notitie over het kunst en cultuurbeleid van de provincie Noord-Brabant, Instituut voor sociaal-wetenschappelijk onderzoek, Tilburg, april 1990
- . Frits Linneman, Middelgrote gemeenten en hun kunstbeleid, notitie BBK, april 1991
- . Michiel Brink, Structuur en avontuur, discussienota BBK, januari 1990
- . Beleidsbrief Beeldende Kunstbeleid, Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, augustus 1990
- . Reacties op de Beleidsbrief Beeldende Kunstbeleid van de Raad voor de Kunst, december 1990
- . van de Kunstenbond FNV, november 1990
- . van de Beroepsvereniging van Beeldend Kunstenaars, augustus 1990
- . Bureau notities over beroepskostenvergoedingen voor Beeldend Kunstenaars, VNG, maart 1990, januari 1990, januari 1989
- . Provinciaal Beeldende Kunstbeleid 1988-1992, Provincie Zuid-Holland, Dienst Welzijn, Economie en Bestuur
- . Evaluatie beeldende kunst-gelden 1988-1989 van de gemeenten Deventer, Enschede, Hengelo, Almelo en Zwolle, provincie Overijssel
- . Evaluatienota beeldende kunst in Rotterdam, 1987-1990, BBK Rijnmond, april 1990
- . Nota Kiezen voor Beeldende Kunst, Friese Culturele Raad, Leeuwarden, 1988
- . Beeldende Kunstbeleid in provincies en gemeenten, 1993-1996, Convenant IPO-VNG, Den Haag, februari 1991

Tien gemeenten**Alphen aan de Rijn**

- . Beeldende Kunstbeleid, notitie Alphen a/d Rijn, 1988
- . Cultuurnota gemeente Alphen a/d Rijn, april 1990
- . Welzijnsprogramma's Capelle a/d IJssel, 1989 en 1990

Delft

- . Een beeld van een beleid, beeldende kunst-nota Dienst W.O.C. Delft Bureau Cultuur, april 1988
- . De toekomst van gisteren, Jaarverslag 1989, Dienst W.O.C. Delft, november 1990
- . Verslag gemeentelijke adviescommissie beeldende kunst, Dienst W.O.C. Delft, december 1990

Dordrecht

- . Discussienota Cultuurbeleid Dordrecht, oktober 1987
- . Beleidsnota Centrum voor Beeldende Kunst, Dordrecht, december 1989
- . Gemeentelijk beleid t.g.v. professionele beeldende kunst, Nota Dienst Kunsten/Centrum Beeldende Kunst Dordrecht, oktober 1990

Gouda

- . Jaarprogramma's Welzijn Gouda, 1989 en 1990
- . Beeldende Kunstbeleidsnotities Gouda, 1987 en 1988
- . Het Kunstcentrum Gouda, Samson H.D. Tjeenk Willink, Alphen a/d Rijn, 1990
- . Aankoopbeleid museumnotitie beeldende kunst Gouda, 1989

Leiden

- . Notitie regionalisering beeldende kunstbeleid Leiden, 1989

- . Samen op zoek naar meer waarde, Onderzoeksrapport Kunst en Cultuur Leiden, oktober 1989
- . Samen op zoek naar meer waarde, Eindrapportage Directie Kunst en Cultuur Leiden, maart 1990

Schiedam

- . Discussiestuk over het museumbeleid in Schiedam, november 1990
- . Beeldende kunstnotitie Schiedam, afdeling Cultuur, Sport en Jeugdzaken Schiedam, september 1987
- . Informatiefolder beroepskostenvoorzieningen voor beeldende kunstenaars Schiedam, 1990

Spijkenisse

- . Welzijnsnota's Spijkenisse, 1989 en 1990

Vlaardingen

- . Beleidsnota Kunst en Cultuur Vlaardingen, juli 1982
- . Beleidsprogramma's Kunst en Cultuur Vlaardingen, 1982-1986, 1986-1990 en 1990-1994
- . Beleidsnotitie Beeldende Kunst Vlaardingen, februari 1988

Zoetermeer

- . Welzijnsnota Zoetermeer, 1988-1992
- . Beeldende Kunstnotitie Zoetermeer, oktober 1990

Colofon

Uitgave:
Culturele Raad Zuid-Holland
Oplage: 1000
Ontwerp:
Rik Comello
Zet- en drukwerk:
Drukkerij Truijen
Redactiecommissie:
Juliska Kok/Loek Buys
Statistische verwerking:
Frans van Moll
Productie:
Jan Wijle/Gerard Schoofs

Deze productie kwam tot stand met
een bijdrage van de stichting
Cultuurfonds van de Bank voor
Nederlandsche Gemeenten

Culturele Raad Zuid-Holland
Mauritskade 43
2514 HG Den Haag

tel. 070 - 362 49 61 fax: 070 - 361 79 10

Overname van gegevens is toegestaan mits voorzien van bronvermelding.